

КЛУБ ЗНАЙОМСТВ

Усіх, хто хоче дати подібні об'яви, просимо переказати в будь-якому поштовому відділенні на розрахунковий рахунок редакції № 002700202 у ДИРЕКЦІЇ УКРСОЦБАНКУ м. КІРОВОГРАДА, МФО 323293

13 крб.,

вкласти в конверт квитанцію про відправлення грошей і розбірливо написати текст вашого оголошення. Коротко повідомте про себе все, що вважаєте за потрібне, і так

само стисло опишіть вимоги до майбутнього знайомого. Вкажіть свою зворотну адресу з індексом, повністю ім'я та по батькові, і ми безплатно перешлемо нерозкритими всі листи, які надійдуть на Ваше ім'я. За Вашим бажанням Ваше ім'я можемо не вказувати.

Якщо Вас зацікавить опубліковане в газеті оголошення про знайомство, напишіть абонентів листа за адресою: 316050, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 36, редакція газети «Молодий комунар», Клуб знайомств, абоненту № ...

Мені 44 роки, зріст 165 см, українка, струнка, світловолоса, світлоока, освіта середня спеціальна, замінною не була. Доброзичлива, зрівноважена, охайна, веселої вдачі, із почуттям гумору, інтереси різнобічні. Не терплю зради, брехні, підлоти, пияцтва. Хочу познайомитися з чоловіком з розумною різницею в роках, не схильним до повноти і зростом не нижчим 170 см, з серйозними поглядами на життя, який не зловживає алкоголем, фізично та морально здоровий. Хочу, щоб був він чуйним, порядним, ніжним і був забезпечений житлом. Відповідь на лист з фотокарткою.

Аб. 018.

Л.

Живу сподіванням, що прийде час і в нашому домі з'явиться чоловік, який стане мені надією і опорою в житті. Може, відгукнеться чоловік, який так само як і я, страждає в самоті, який

мріє про щасливе сімейне життя, дім, у якому його чекатимуть і будуть завжди йому раді. Якщо у вас добре серце, а зріст не нижче 175 см, а із задоволенням відповім на вашого листа, а якщо в ньому буде і фотокартка, то обов'язково поверну. Мені 25 років, зріст 173 см, темно-русява, струнка, непогана на вроду, сину 7 років.

Аб. 020.

Ольга.

Мені 18 років, живу і навчаюсь у Кіровограді. Зріст 158 см, очі карі, темно-русява, струнка, симпатична, добра і скромна, за гороскопом — Телець. Перенесла травму. Стан здоров'я добрий, але трохи порушена координація рухів. Дуже сподіваюся зустріти чуйного, доброго, без шкідливих звичок, із серйозними поглядами на життя хлопця віком 18—23 років. Відповідь на листа з фотографією, котру обіцяю повернути.

Аб. 021.

Людмила.

Мені 23 роки, українець, зріст 165 см, волосся чорне, очі карі. Одруженим не був. Люблю займатися домашніми та господарськими справами. Хочу створити міцну сім'ю з дівчиною 18—23 років. Щоб вона мала зріст 160—165 см, була не схильною до повноти, гарною і привабливою.

щоб не була до цього одружена. Відповідь на листа з фотографією, яку обіцяю повернути.

Аб. 022.

ІІ.

Звертаємо вашу увагу:

ДКНС уже історія, як і більшість пов'язаних із заколотом подій і явищ. Однак крапку ставити рано не лише за прогнозами Павла Глоби (5 стор.).

Єдина Німеччина все ще притягує до себе посилену увагу: як там? Деякою мірою, інтерес може задовольнити, гадаємо, і наш фоторозворот на 6—7 стор.

РЕЗОНАНС. Повертаючись до своїх виступів, ми помічаємо, що

попри справедливі докори і критику, доволі часто справи повертаються на круги своя. Отже, цим разом — обслу (8 стор.).

Нагадуємо, що триває народознавчий конкурс «Джерела». Сьогодні на 9 сторінці наш колишній колега О. Босий пропонує на ваш суд розвідку про мову вишиванок.

10 сторінка, як завжди — царина реклами і оголошень. А для спортсменів тут — не лише пізнавальна інформація...

Відео, детектив, кухня, гумор та естрада — 12 стор.

Виходить з 5 грудня 1939 року.

На бюро обкому ЛКСМУ (МДС)

У вівторок, 10 вересня, відбулося чергове засідання бюро Кіровоградського обкому ЛКСМУ (МДС). Другий секретар Віктор Тюпа (інтерв'ю з ним — на 4-й стор. у цьому номері) розповів про пленум Центрального Комітету нашої немирної спільноти, настрій його учасників напередодні з'їзду. Здебільшого всі функціонери згідні з думкою, що комсомол, як політична сила, більше не існує, і що цілком можлива боротьба за правонаступництво. Тому найбільш реальною є перспектива перетворити комсомол на організацію, що займається соціальним захистом молоді. Для цього необхідно основну увагу приділяти комерційній та економічній діяльності. На бюро розглядался також механізм обрання депутатів на з'їзди комсомолу в Москві та Києві.

На запитання, де знаходиться перший секретар обкому Сергій Шопіков, Віктор Тюпа відповів, що

перший секретар перебуває з сім'єю на Кубі, де лікується його важкохворий син.

Наприкінці слова взяла голова Союзу піонерів Кіровоградщини Наталя Жукова. Вона звернулася до присутніх з проханням і надалі підтримувати піонерську організацію.

Пардон — катма

Зі своєю проблемою зіткнулися у міськвиконкомі Помічників Рад народних депутатів. Згідно з рішенням Верховної Ради України тут вирішили встановити поруч з державним — червоно-лазуревим і національний прапор — синьо-жовтий. Виявилось, однак, що в торговельній мережі містечка не знайшлося титанів з такою гаммою кольорів. «Ще два-три роки тому цього дефіциту не було б», — вважають у міськвиконкомі. Що ж, прислів'я: «Не відкладай на завтра те, що можна зробити сьогодні», як бачите, виправдовується.

Наш кор.

«Совершенно секретно» у кіровоградському варіанті

матиме назву «Без таємниці». Тану газету видаватиме кіровоградський поет і прозаїк, член Спілки письменників України Ю. Камінський. Видання буде тижневиком і розповідатиме про діяльність міліції, КДБ.

Наш кор.

Кросовки за півціни, правда, ринкової...

Не подумайте, друзі, що в ювелірному магазині обласного центру закінчилися вироби зі золота чи срібла. Зовсім ні. Просто одного вересневого дня з Києва, з асоціації «Український ювелір» подзвонили до цього магазину і сказали: «Вам потрібні гостродіфінитні речі? Шукайте машину й приїздіть, забирайте індонезійські, італійські кросовки. Ціна — 228 крб.» У завідувачі «Рубіном» А. В. Біндюченко аж наст-

рій піднявся: якщо в ювелірному магазині аналогічні товари ціною 500 крб. не залежуються, то по ці треба негайно їхати. Випросила машину, привезла майже дві тисячі пар прекрасного імпортованого взуття.

Днів п'ять минуло тижня ним торгували біля магазину. Черга вирувала небачена. В ті години, як розповідала Алла Володимирівна, згадувалася приказка: «Не мала баба клопоту, купила поросля». Хоч ці слова, звичайно, були жартом. А вже в майбутньому «Рубін» планує продовжити торгівлю подібними речами. І не лише кросовками...

Ще одна незалежна газета?

Рівно два тому бути незалежним для журналіста було майже нереально. Сьогодні ж, особливо після припинення діяльності КПУ, незалежні видання почали з'являтися як гриби після дощу.

Відбулися збори трудового колективу «Вечірньої

газети», (видання Кіровоградської міської Ради народних депутатів), на яких прийнято рішення поставити на сесії міськради питання про те, щоб трудовий колектив був засновником газети. Воно виникло в зв'язку з тим, що міська Рада ніяк не сприяє газеті — досі не вирішене питання з поліграфічною базою, не надає допомоги в передплаті, не вирішує соціальні проблеми журналістів. Колектив на договірних умовах згоден вести сторінку Рад, але хоче бути незалежним.

Наш кор.

Фантомас знову в нас

Молоді батьки наших наймолодших читачів добре пам'ятають, як на всіх парканах, стінах і стовпах будинку надріпають крейдою чи наклеюють фарбою слово «Фантомас». Однойменний французький фільм досить довго був хітом. Після того, як неперіодичні персонажі з'являлися на головах панчох, наслідуючи героя стрічки,

стали залишати «його» автографи на дверях пограбованих ними квартир. «Фантомас» потрапив у «кримінально небезпечні»... До «Фантомаса» неможливо присіпатися, його навіть аналізувати не хочеться — тільки дивитися ще раз. Надто на Луї де Фюнеса. Феноменальний актор — в усіх фільмах однаковий і в усіх однаково чудовий, у ході фільму постійно переслідує думка: оце і те він на екрані було, але цей виступ новий тільки на користь «Фантомаса», бо все схоже було пізніше. Наприклад, недавній німецько-голландський «Амстердамський канал» майже скопіював у «Фантомаса» розстановку сил — загадковий розбійник проти великого міста. Повтор «Фантомаса» — і пошуки на невидимку, зокрема, погоня на транспорті, але це, вибачте, схожість людини і мавпи. Словом, у наш пошмурилий час я особисто радша, що у наших кінозалах знову веселий «Фантомас розбушувався» (така назва другої серії стрічки, про яку — іншим разом).

Н. ДУБРОВСЬКА.

ТОК-ШОУ В «ЮВІЛЕЙНОМУ»

Усе змінюється чудернацьким чином! Ніколи б не міг уявити: у місцевому палаці культури «Ювілейний» у президії сидять не партійні функціонери і торговельники, а голова новоукраїнського осередку Руху Олександр Мамалига. Він веде зустріч з народним депутатом України Володимиром Панченком. Цю зустріч зумовили події останніх днів. За інших обставин Панченко не міг би приїхати сюди, районна влада ніколи б не запросила людину, яка у свій час відкрито виступала проти «самого» Мармазова! Панченко був персоною нон-грата. Тут царював інший депутат — І. Мусієнко. «Він обіцяв «вбити» газ. Заради цього батьки міста відключили всі інші клапани — свободи слова, думок, мітингів.

...Зал не був заповнений і наполовину. Після розповіді депутата про те, що відбувалося у Верховній Раді України у дві путчі, що недавно проведену позачергову сесію, почалася найцікавіша частина, своєрідне ток-шоу. Тут було все. І запитання з приводу виходу Панченка з партії («Змінили вовчу шкуру на овечу?», звинувачення у прорухівських настроях. У повітрі виразно відчувалося органічне неприйняття позиції народного депутата певною частиною аудиторії, а його слова на адресу недавнього божества — КІРС — багатьох шокували. Такого цей зал ще не чув...

Першим почав наступ колишній секретар райкому партії В. Дигас. І одразу неприємно здивувало його підкреслено-саркастичне звертання: «Пане Панченко». Навіщо це? Хоча не можу не відзначити, що ця людина — єдина з «розжиріло» (його вислів) партократії — прийшла на зустріч.

Так, ні Крюченко, ні Павленко (колишні перший і другий), а також голова райради народних депутатів Євген Янцев компанії «простому народові» не склали. КДБ та інші правоохоронні органи теж не засвітилися. Вони й так поінформовані. Та найбільше засмутила присутність молоді. Місцева преса на акредитацію також не нарівнялася.

Найбільш одіозно поведінка себе під час зустрічі директор Кіровоградської СШ Н. А. Калініченко. Надія Андріївна і її однодумці весь час намагалися повернути течію розмови в інше русло. «А де нам взяти олівці, шкільну форму?», «Що думають робити з цього приводу народні депутати, які прийняли рішення?», «Були й істеричні виступи, зі слезами на очах: «У що вдягати сина в школу?» Втім, коли Володимир Євгенович попрощався з жінкою залишався після зустрічі, щоб розглянути її питання в індивідуальному порядку, вона категорично відмовилася. То може, це тільки гра на публіку?

Даремно Панченко намагався пояснити, що прерогатива депутатів України — не вирішення проблем, якими повинна займатися місцева влада. На це його вперто запитували: «А чому з місцевої бази на Польщу товари вивозяться?».

Багато питань з незвичайною легкістю міг елементарно вирішити народний депутат від Новоукраїнського виборчого округу — Мусієнко. До речі, та ж Надія Андріївна Калініченко добре знає цю людину. Вона — його референт-консультант. Осю така була запроваджена у Новоукраїні дивна посада з грудня минулого року.

Під час зустрічі аудиторія на деякий час забувала про гостя, і ліві з'ясовували стосунки з правими. Наболіло. Хоч, приміром, як міг всидіти на місці викладач СПТУ-40 В. Е. Кулаков, коли в ході дискусії «про землю» почув з протилежного табору слова «А люди її самі не беруть». Бажаючих взяти землю в районі є чимало. Зібрали комісію, зустрілися з новоукраїнськими «фермерами» і відмовили. Як сказала Н. Калініченко (не треба сміятися): «Не дали ми землю, бо у цих людей виявились малі сільськогосподарські знання». У людей, які народилися і виростили на селі! Це ще треба подивитись, у кого саме цих знань бракує. Стоп!

Майже забув: комісію очолював другий секретар райкому Павленко, голова РАПО (чи як там воно зараз називається, сам чорт у цих перетрубах не ногу зломить!) Папаченко, голова колгоспів. Чи є їм резон віддавати землю, звільняти тепле місце біля годинниць?

Втім, люди з номенклатури, видно, ще не зрозуміли, що поїзд уже прийшов на кінцеву станцію і потрібно звільняти комфортабельні «СВ». А багаж залишати.

А вони ще будуть, ілюзії. І не тільки. Так, райком партії недавно затвердив нового районного прокурора, незважаючи на те, що вже давно відмінено шосту статтю про керівну і спрямовуючу роль партії. Втім, і партії вже такої немає. Та 2-го серпня у Новоукраїні ледь не відбувся черговий («А нам все рівно!») пленум районного комітету КІРС.

Кажуть, незабаром до нас завітає І. Мусієнко, депутат «у законі». Мені особисто слухати цю людину (зустрічалися) нецікаво. Потрібно, думаю, терміново відкликати його, а не робити обструкцію. Невже не можемо обрати достойнішого? Я б висунув Олександра Мамалигу. У нього, вважаю, є одна, найближча мені риса: він чесна людина, ніколи не зрадить.

Л. ЮРСЬКИЙ.

Новоукраїнський район.

Радянська загроза дискусії існувала. Це підтвердили архіви Варшавського договору, знайдені в підвалах, які належали командуванню народної армії колишньої НДР. Наступна війна передбачала окупацію Бельгії, Нідерландів, звичайно, колишньої ФРН, інших країн. Визначалися і зони окупації, навіть знали, яку і де чекатимуть «окупаційну монету». Всі сили Варшавського договору знаходилися в повній бойовій готовності до червня 1990 року.

У продовольчих магазинах Києва вода «Оболонська», названа «на честь» житлового масиву «Оболонь», продається у трилітрових банках. Взагалі раніше її розливали у півлітрові пляшки, та в часи суцільного дефіциту, в тому числі й на склотару, довелося скористатися таким об'ємним посудом. Кияни не заперечують.

Лишається сподіватися, що недалекі ті часи, коли в магазинах можна буде купити чисте повітря.

Ще два пам'ятники Т. Г. Шевченкові буде споруджено на Україні — у Чернігові та Новому Роздолі Львівської області.

Ожила Королівська криниця у Каневі, названа так на пам'ять про те, що з неї пив воду польський король Станіслав, чекаючи на приїзд імператриці Катерини. Біля криниці оживає і маленька річечка Дунаєць.

Цигарки «Галицькі» Мононастирської тютюнової фабрики, що на Тернопільщині, мабуть, випущено для жінок, які представляють Україну на всіх високих рівнях. При їх виробництві не застосовуються отруйні масла, тому шкоди ані здоров'ю, ані солідним кабінетам вони не завдають. А красива упаковка з українською символікою, тризубом, повинна підказувати присутнім, з ким вони мають справу.

Одна японська фірма створила незвичайну електронну візитну картку. У тонку пластмасову пластинку записано пристрій на інтегральній схемі (мікромагнітофон). У ньому немає частин, які б рухалися, тому можливість лише короткий запис — всього на 24 секунди. Але ж цього часу досить для того, щоб представитися своєму співбесіднику.

За даними преси та інформаційного агентства «Евро-ІКС».

«СТАВИМО КРАПКУ»

У позаминулому номері «МК» було опубліковано матеріал Л. Савицького, в якому порушувалась проблема райцентру. Йшлося про село Рівне Новоукраїнського району, яке колись було райцентром, а нині перетворилось в одне з не дуже перспективних сіл на території області. Як відомо, сесія обласної Ради відхилила клопотання рівнян про статус Рівного як райцентру. Автор замітки у «МК» Л. Савицький сумнівався у справедливості такої політики. Повертаюся до цієї розмови з тієї причини, що село Рівне не єдине, яке претендує на статус райцентру.

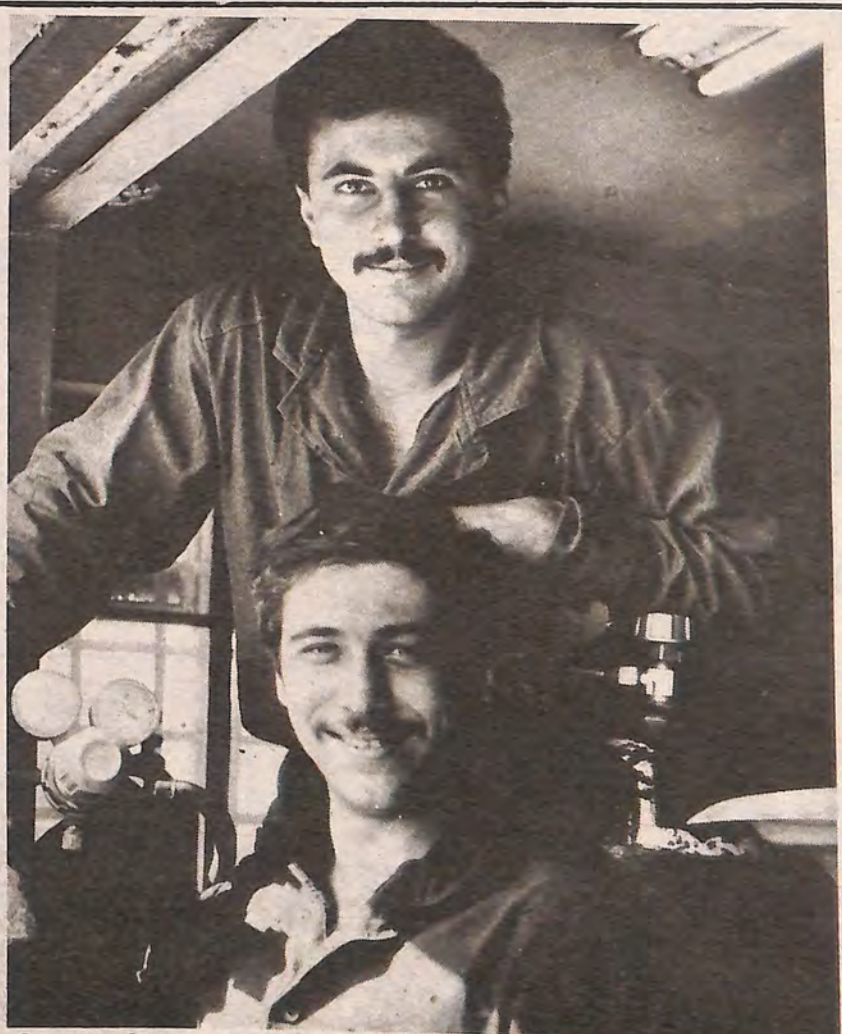
Я вважаю, це і є яскравий приклад того, що розмови про пріоритетний розвиток села не повинні залишатися розмовами. Коли б Рівне, як і інші села на території області, мало достатньо до себе увагу, то й не треба було ставити питання так гостро. Що з цього приводу думає перший заступник голови обласного М. О. Сухомлин? Звичайно, він згоден з рішенням сесії і не поділяє думок Л. Савицького?

— Та ні, — сказав Микола Олексійович, — не зовсім, щоб не поділяю. Але... Закликаю вас бути мудримі людьми і не нагнітати пристрасті. Нехай сам народ Рівного вирішує, як бути. Хочу лише навести деякі цифри. Вони, як відомо, вперта річ. Для того, щоб Рівне знову стало райцентром, потрібно 25,8 мільйона карбованців. Це для початку. І щорічно виділяти дотацію в розмірі 5—6 мільйонів карбованців. Це ж вам не просто — написав райцентр і все. Для того необхідно створювати відповідні районні структури. Наприклад, райміліцію, райраду, райлікарню, райпрокуратуру тощо. А де брати не те що кошти, а потрібну кількість юристів, економістів... До речі, мушу вам сказати, що проблема не тільки Рівного стосується. Ми вже думали й про Нову Прагу, Червонокам'янку, Олександрійський район взагалі три райони об'єднує. Але подумали-подумали та й дійшли до висновку, що не потягнемо. Не про районні структури варто думати, а мабуть, про благоустрій сіл.

У Новій Празі ми дещо зробили в цьому відношенні — новий універмаг збудували, дорогу... Червонокам'янку газифікуємо. Для Рівного нічого поки що не зробили, але вже включили його у план газифікації. Ось так. Ви самі розумієте, варто одному піти назустріч, як почнеється ланцюгова реакція створення райцентрів. Можемо ми собі дозволити таку розкіш сьогодні?

Микола Олексійович правий, не можемо. Адже все це гроші, а бюджет області далеко не гумовий. Хоч ставити крапку у розмові про райцентрівські структури ми не поспішаємо. Чи не бажаєте поділитися своїми думками з цього приводу, шановні читачі?

В. ВАЛЕВСЬКА.

Є така майстерня в автокооперативі № 6 обласного центру, де лагодять легковушки. Це — філіал СТО-2. Характерно, що її робітники — колишні КУЛЬТЕНКО і електрогазозварник Олександр МАРЧЕНКО. Фото О. ГРИБА.

«Бурсам» треба допомогти

28 серпня 1991 року в приміщенні Кіровоградського СПТУ № 2 відбулася обласна конференція інженерно-педагогічних працівників та керівників профтехучилищ. Присутні ухвалили текст звернення до обласної Ради народних депутатів, в якому вказується на катастрофічний стан з профтехосвітою. Не вистачає, зокрема, коштів на придбання техніки, устаткування, продуктів харчування для учнів. Відчутною є проблема кадрів. Четверта частина інженерно-педагогічних працівників — пенсійного та передпенсійного віку. Заміна багатьох майстрів виробничого навчання здійснюється тільки за рахунок випускників, які не мають ані відповідної освіти, ані до-

свіду. 200 викладачів стоять у черзі на житло, а для того, щоб виділити квартиру, наприклад, майстру виробничого навчання ПТУ № 9, Кіровський райвиконком «просить» 177 тисяч карбованців.

Причини даної кризи, вважають учасники конференції, суб'єктивного характеру. Адміністративне і вольове об'єднання вищої, загальноосвітньої, професійно-технічної шкіль, зруйнування системи управління ПТО без заміни її іншими ефективними структурами, байдужість підприємств і неадекватності окремих місцевих Рад можуть привести до остаточного розпаду цієї ланки народної освіти.

Наш кор.

ХТО ТВІЙ ПРАДІД?

Цим питанням будуть серйозно займатися в помічянській середній школі № 1. Коли була побудована школа, яка історія рідного міста, власної родини — такі питання розглядає курс народознавства, уроки якого проводяться тут щомісяця. Справді, хто з нас знає, чим займався не дуже й далекий предок, скажімо, до революції? А як звали прапрадіда? Є, звичайно, родинні легенди, що героїзують минулину. Залежно від фантазії на генеалогічному дереві обов'язково відшукуються козак, дворянин, надзвичайної сили богатир, або просто багатющий купець. Кому ж цікаві не-

романтичні розповіді: «І дід був грекомієм, і прадід, прапрадід», хоча й годували вони всі вищезгадані персонажі. А ось прадід директора школи Сергія Степановича Коваленка робив скрипки, і сам директор — за фахом — учитель музики.

«Проходить трохи часу і помирає ще одна людина, яка пам'ятала своїх дідів — прадідів, — говорить він, — і разом з нею зникає унікальна можливість збагатити свою пам'ять та історію. На жаль, нинішнє покоління цього не розуміє».

Наш кор.

ХТО ПОІДЕ В ПОЛЬЩУ: НЕ ІЖТЕ ГРИБІВ...

Двадцять дев'ять наших земляків дістали гостре отруєння на митниці в Яворові, наївшись від пуза білих поганок. Аби потрапити на митницю, доводиться не те що годинами, а тижнями чекати в черзі на самому кордоні. За твердженням волинських газет, жителі нашої області, щоб не зачахнути від голоду (тим, хто їхатиме, цілком сер-

йозно радимо набирати багато консервів і т. п.), позазбирували в польському лісі гриби, які зварили, і ними поласували.

Після трапези отруєних відвезли в райцентр Любомль, а тих, кому геть було погано — в інші лікарні. За неофіційними даними одна жінка померла...

Наш кор.

ЧУЖА МАТИ

Дев'ятого вересня захворіла моя мама. Їй стало недобре, але до лікарня вона не звернулася. Не звинувачую її за свої 67 років. То ніколи було, то не час. Коли я повернувся з роботи, з'ясувалося, що температура в неї 39,5°. Що значить знати на Номікологічній працюючий телефон-автомат — тема особливої розмови. Але знайшов. Набираю рятівне 03. Було це о 18 годині 15 хвилин. «Чекайте. Зараз буде мо» — пролунав присмий жіночий голос.

Чекано. Матусі не краще. Навпаки. А я все бігаю то в дім, то на вулицю. «Може, заблудилися?», — думаю. Через півтори години чекання знову біжу до телефону. П'ять кварталів у один кінець. Додзвонився за якимось разом. «Майте ж совість, — кажу. Скільки можна чекати? Яка ви після цього «швидка допомога?»

Звичайно, до хамства ми звикли. До нього у нас, радянських, вихованих на найкращих взірцях комуністичної моралі, імунітет. Але коли з крижаними інтонаціями телефон шипить жіночим голосом: «Це ваша мати? От ви нею і опікуйтеся. А ми свою справу знаємо». Байдужий жіночий голос... Жіночий. Цікаво, а у неї мати є? Чи взагалі ніколи не було?

За яким же критерієм приймають до «швидкої допомоги»? Втомлюються вони, звісно, за цілий день. Виклики багато. Дзвонять люди знервовані, бо з величезної радіостанції по 03 не телефонують. От і зв'язується роздратованість. Хоча з такою психікою працювати краще десь в іншому місці.

А того вечора мені довелося дзвонити і втретє. О 20 годині 30 хвилин. Відповідь чоловік: «Чого ви хвилюєтесь? — заспокоює, від температури не помирають».

Я у відповідь поставив ультиматум: «Якщо через 20 хвилин «швидкої» не буде, хвору я відвезу до лікарні на таксі, а на «швидку допомогу» подам на суд за ненадання допомоги (не те що швидкої, а взагалі ніякої)».

— Ви перший на черзі. Чекайте. — Пі-пі-пі-пі, — пролунало з телефону.

Лікар з'явився о 21 годині 15 хвилин. О 21.30 хвора була госпіталізована з температурою 40°. Тут можна було б крапну поставити. Але хто ж тоді запитає у нашого здоров'я: «Куди ви дивитесь? Коли це закінчиться? Коли «швидка» стане швидкою без лапок?»

Мені б не хотілося годувати нероб. Адже їхня платня — це наші податки. Може, краще податки скасувати і організувати приватну термінову медичну допомогу? Я згоден заплатити.

О. КОСЕНКО.

м. Кіровоград.

Р. С. А цікаво, чи мав би я право за означених обставин звернутися до суду?

І зазвучить мелодія

15 вересня відкриває свій 35-й сезон Кіровоградська обласна філармонія. Щодня і щовечора жителі і гості міста будуть знайомитися з її творчими колективами, а також з гастролерами, серед яких відомий на Україні колектив — оркестр українських народних інструментів під управлінням народного артиста України В. Гуцала. Говорячи про знайомство з колективами обласної філармонії, я очевидно, дещо перебільшую, бо хто не знає «Зорян», широковідомий колектив А. М. Кривохижі чи відомого баяніста, лауреата республіканських конкурсів Бориса Попова, заслужених артистів України Раїсу Валькевич, Володимира Стратьєва. Але будемо відверті, всі вони так рідко виступають у стінах рідної філармонії, що для багатьох це буде справді знайомством. Правда, я не певна, що значна частина кіровоградців вирішить присвятити час відвіданню філармонії. І шкода. Адже їх чекає зустріч з камерним оркестром «Концертіно» під управлінням Наума Кочка, в програмі якого твори західної класики, російської, української класичної і сучасної музики. В оркестрі — талановиті музиканти: кларнетисти, флейтисти, скрипалі, віолончелісти... Оркестр виступатиме і з сольними концертами, і візьме участь у гала-концерті, що відбудеться у залі філармонії 27 вересня о 19 годині. Отже, до зустрічі під музику Вівальді, дорогі друзі.

О. МИХАЙЛЕНКО.

БУДУВАТИ ДЕРЖАВУ НЕПРОСТО

Відбулася третя конференція крайової організації Руху. Читачі ще, мабуть, пам'ятають минулої інформації про попередню конференцію Руху, яка проходила у Чорному лісі під Знам'янкою, бо місцева влада і активісти-ветерани блокували її проведення. Цього року рухівці вирішили ще раз випробувати себе на міцність. Але на цей раз все пройшло тихо і спокійно. Місцева влада дала дозвіл на проведення і конференції, і мітингу.

Виступаючи критично поставились до діяльності організації за минулий рік. Відзначалося, що Рухові необхідно мати свою газету, яка зареєстрована, але у зв'язку з нестачею фінансів не виходить. Мова йшла й про те, що сьогодні, коли де юре проголошена незалежність України, Рух мусить докласти всіх зусиль для побудови правової демократичної держави. Це — і участь в комісіях по майбутньому референдуму та виборах президента України, зустрічі з робітниками, колгоспниками, військовими для популяризації рішень парламенту республіки, направлених на побудову української держави, практична робота в Радах і вихід на виконавчу владу з пропозиціями щодо поліпшення економічного становища, перейменування вулиць, площ, населених пунктів з метою повернення історичних назв. Роботи дуже багато, тож головне (це звучало майже в кожному виступі), відкинувши амбіції та одвічне українське «гетьманство», бути єдиними в своїх діях.

На конференції прийнята відповідна резолюція. Обрано нову координаційну раду та голову крайового Руху. Ним став доцент педінституту, кандидат економічних наук, депутат обласної Ради народних депутатів В. Репало.

На конференції обрано делегатів на III збори Руху.

м. Знам'янка.

Наш кор.

ПРО КОМСОМОЛ, СИМВОЛІКУ ТОЩО...

Відбулася зустріч голови Кіровоградської міської Ради і виконкому В. Мухіна з депутатами міськради і представниками опозиційних партій. Мова йшла про майно КПРС на території міста. Відомо, що однозначності у вирішенні цього питання не буде. Місту, якому так не вистачає приміщень, хотілося б повністю заволодіти архітектурною спорудою обкому партії. Доведеться розраховувати на пайову участь, адже вся область має право на це приміщення.

Між іншим, взаємини між обласною і міською структурами управління не такі прості, при тому, що деякі депутати міськради входять одночасно у склад обласної Ради. Присутній на

зустрічі депутат обласної Ради В. М. Репало висловився про можливість, більше того — необхідність утворення депутатського лобі в обласній Раді. І не тільки щодо Кіровограда.

Повертаючись до розмови про партійне майно, яка найбільше цікавила присутніх — шкода, що в розмові не брали участі депутати колишньої компартії, якщо не брати до уваги Мухіна і Перевозника, (права, вони встигли ще до заборони її діяльності розпрощатися з партійними квитками) — нагадаємо, що збереження партійного майна турбувало депутатів, адже ніні поширюються чутки про знищення і тому подібне. Як заповнив голова міськради і також депутат Г. Тупчієнко — член відповідної комісії по ін-

вентаризації майна партії, це все-таки чутки. Говорили депутати і про розміщення у приміщенні комсомольських структур. Але, за словами Мухіна, ніхто не повинен пред'являти претензій комсомолу, він ні до чого не причетний. Коли ж доведеться, як я зрозуміла, приймати рішення, вже як новим господарям, доля комсомолу буде вирішена по справедливості. Але зараз про це говорити рано. Повернувшись питання і про символіку, і про перейменування міста, вулиць, площ, парків. Позиція голови міськради у цьому питанні стримана і вважена. Хоч декому з депутатів, і особливо вчорашньої опозиції, вона здається нерішучою. Дехто вже сьогодні і місто перейменував би і дер-

жавний прапор викинув би на помийницю!

Ділових пропозицій в учасників зустрічі було не так багато. Мабуть, найділовіше виступав голова соціал-демократичної партії Ю. С. Матко. Цікавою була його пропозиція щодо малих підприємств: їм потрібні приміщення, але нехай перед тим, як вести мову про це, скажуть про свою участь у благодійності, тобто усе доведуть ділом. Адже не секрет, що ці підприємства зацікавлені зовсім не у виявах милосердя.

Одним словом, зустріч була потрібною. Міські проблеми вирішувати всім разом — такий підсумок можна зробити.

Наш кор.

ВИЩЕ НОСА, КІРОВОГРАДЦІ

...Ось так. І будемо святкувати. Особисто мені свято міста, що проходило минулої осені, запам'яталося. «Це ваші проблеми, якщо запам'яталося, — скаже який-небудь не лірично настроєний житель міста. — Нині десь повного щастя лише свято міста нам і не вистачає». Про те, що такі настрої не поодинокі, я знаю, бо й сама іноді подумую, а чи «не Пир во время чумы» такі торжества. Але, певно, помиляюсь. Не в традиціях нашого народу скінити з сумними настроями. Цьогорічний День міста доведе це. До речі, День —

це в дійсності два дні свято, на відміну від минулого року. Почнеться воно 21 вересня о 10 годині ранку урочистим відкриттям на площі імені Кірова, а закінчиться святковим фейерверком пізно ввечері наступного дня. У програмі свята багато сюрпризів, буде і свято поезії біля пам'ятника Г. Г. Шевченку, концерт авторської пісні, виставки, вернісажі, концерти. Участь братимуть не тільки наші колективи, але й гості з-за кордону.

У нинішньому святі візьме участь колектив, приїзд якого особливо

порадує любителів духової музики — знаменитий духовий оркестр військово-диригентського факультету Московської консерваторії. Це вже втретє оркестр зустрічатиметься з кіровоградцями у День міста. 22 вересня він пройде по місту разом з демонстрацією пожежної техніки, присвяченою 150-річчю пожежної охорони міста, і завершить цей прохід на центральній площі великим концертом. Отже, о 10-й ранку зустрінемося на площі... Про все, що буде на святі, ми вам не розповідатимемо. Як і ви, журналісти «Молодого

комунара» чекають сюрпризів. Між іншим, приготуйте гаманці, в рамках свята виставка-продаж товарів народного вжитку, як місцевих, так і імпортих. У зв'язку з цим малим підприємствам, кооперативам, індивідуалам пропонується взяти участь і звернутися у кімнату № 157 міськвиконкому, щоб ознайомитися з правилами.

Мене, уже не як жителя міста, а кореспондента зрозуміло, цікавить, у що обійдеться йому таке широкомасштабне торжество. Пояснення дав М. С. Чигрин, зас-

тупник голови міськвиконкому. «Поки що маємо 160 тисяч карбованців. 80 з них виділило місто, по 40 Кіровський і Ленінський райвиконкоми. Всього ж потрібно за нашими скромними підрахунками 220 тисяч. Де їх взяти, чесно кажучи, не знаю. Наші малі підприємства і кооперативи не дуже поспішають допомогти місту. На них надія, можливо все-таки відгукнуться, перерахують потрібну суму. Адже ми поки-що не можемо навіть рекламу як слід організувати. А свято місту необхідне».

— До речі, яку участь в організації свята бере комітет у справах молоді?

Безпосередню. Його голова С. Алімов мій помічник у всьому, на ньому — організація дискотеки, що триватиме майже всю ніч 21 вересня на центральній площі.

Чи буде свято нашого міста таким, як замислюється? Поживемо-побачимо. На мою думку, воно повинно засвідчити злагоду і спокій у Кіровограді. І, звичайно, веселу вдачу наших земляків.

В. ЛЕВОЧКО.

А завтра — без комсомолу...

Наш кореспондент зустрівся з секретарем Кіровоградського обкому комсомолу, членом ЦК ЛКСМУ (МДС) В. І. Тюпою. Віктор якраз повернувся з Києва, де був на пленумі ЦК. Пропонуємо розмову, яка відбулася в його кабінеті.

Кор.: Так що, нема вже комсомолу?

В. Т.: Певно, нема.

Кор.: А що є?

В. Т.: Є частина комсомольських працівників, які прагнуть вирішувати якісь ще молодіжні питання, а взагалі, комсомолу як такого немає.

Кор.: Що ж буде з ними, скажімо так, рядовими комсомольцями, які залишилися у ще існуючих своїх організаціях на підприємствах, в організаціях і котрі не знають навіть, куди й кому сплачувати внески?

В. Т.: Чому не знають? Ще ж є райкоми. На минулому пленумі комсомолу республіки питання ставилося так: 21 верес-

ня відбудеться з'їзд ЛКСМУ (МДС), на який кожна обласна комсомольська організація привезе свої пропозиції, своє бачення перетрансформації комсомолу в іншу організацію. Чи політичну, чи чисто громадську чи, можливо, у принципово іншу політичну партію. На з'їзді визначатиметься, якщо треба бути цій організації. Моя точка зору така (і це є точка зору ЦК): у цій організації повинні працювати зовсім інші люди.

Ті, хто в нас працював у комсомолі десять, п'ятнадцять років, не повинні залишатися в цій організації.

Вважаю, що в нову організацію повинні прийти ті, хто зуміє її створити заново, хто має бажання це робити.

Кор.: Ти не думаєш, що цими людьми можуть стати ті, хто не зовсім, скажемо так, підтримував позицію ЦК.

хто висловлював протилежні думки, не розділяв спільної з КПРС ідеології, як це якоюсь мірою робив наш земляк, член ЦК ЛКСМУ (МДС) В. Громовий?

В. Т.: Ні, в даному випадку треба працювати, щось конкретно робити, а не багато говорити.

Кор.: Іншим складом, з іншим мисленням?

В. Т.: Майже так. Хоч варто виключити припущення, що зразу все стане на своїй місці — раз, і справа піде іншим напрямом.

Кор.: Наприклад, підуть з апарату С. Снопков, В. Тюпа, Л. Єгельська, інші працівники.

Що ж буде в плані організаційному, навіть адміністративному? В «новачків» нема ніякого досвіду організаційної роботи. Ім що, з нуля доведеться починати? Вони можуть ще більше розвалити зроблене.

В. Т.: Справа в тому,

що нема вже що валити. Воно все розвалене. Треба починати з нуля. Якщо ж говорити, що ми, сьогоднішні, повинні передавати свій досвід, то знову станеться так, що почнемо створювати старе, але по-новому.

Хоча частина наших людей повинна залишитися. Щоб допомогти організаційно, але ні в якому разі не по суті.

Мене вже завели зранку на планірку Кіровоградського міського комсомолу. Відбулася на цю тему розмова. В області завжди тон задавали два міськкоми — Кіровоградський і Світловодський. До речі, звернення світловодців «МК» вже опублікував у минулому номері. В обласному центрі й Світловодську реагують на ситуацію гостро й оперативно, чого, на жаль, не скажеш про інших. Головні напрями роботи цих міських організацій — соціальний захист молоді. Планують у майбутньому створювати фонди захисту молоді, відповідні структури, мати представників на підприємствах. Це — їхні плани.

Кор.: Яке ж твоє бачення?

В. Т.: Не хотів би давати своїх оцінок. Не тому, мовляв, що другий секретар і за звичкою в районах, почувши обком, почнуть робити саме так: начальник сказав, виконуватимемо.

Хоч вважаю: у нас є структура, котра вболіватиме за соціальний захист молоді. Це — комітет у справах молоді

облвиконкому. Ми повинні знайти людей, які б створили політичну молодіжну організацію. Хай невелика буде, але чисто політична: з програмою, статутом.

Кор.: Громадський легше ж.

В. Т.: Зрозуміло. Політичний не можна займатися господарською діяльністю, підприємництвом. Будуть вибори президента. Хто вестиме агітацію, які пропозиції, побажання вноситимуться на захист прав молоді? Треба ж і про це думати.

Кор.: Що буде з обкомом комсомолу?

В. Т.: До з'їзду, думаю, в своєму складі збережеться. Нема необхідності розпускати обком. Після з'їзду збережеться обласний форум, певно, конференція, яка вирішить подальшу обкомівську долю.

Кор.: Можливо, доцільніше зразу провести обласну комсомольську конференцію?

В. Т.: Ні. Пленум обкому комсомолу, який планується на цю суботу, вирішить, з чим ми поїдемо на республіканський з'їзд.

Кор.: Скільки зміг би у такому вигляді, як є, протриматися наш обласний комсомол?

В. Т.: Виходячи з нашої пасивності, якщо навіть у цю справу не втручатися, більше року.

Кор.: Що буде з майном обласної комсомольської організації?

В. Т.: Воно перейде правонаступнику.

Кор.: Повернемося до

пленуму, з якого ти щойно повернувся.

В. Т.: Він, зокрема, вирішив, що республіканський комсомольський з'їзд відбудеться 21 вересня. Щоправда, порядок денний не визначили, а вирішили, що з'їзд скликатиметься для остаточного самовизначення Спілки. Може статися, що утвориться зразу декілька організацій. Чи політичні, чи громадські, чи чисто профспілкові. Від нашої області поїде на з'їзд шість делегатів і, звичайно, член ЦК ЛКСМУ (МДС) і член ЦКК.

ВІД АВТОРА. Другим секретарем Кіровоградського обкому комсомолу Віктора Тюпу обрав пленум ОК, який проходив майже два роки тому, після обласної спілчанської конференції. Як журналіст скажу — Віктор людина, пряма, тверезо оцінює ситуацію, від своїх слів ніколи не відмовлявся. Останнє інтерв'ю з ним — «Затишшя перед... бурєю», яке десь місяць тому друкував «МК», Віктор не правив, аби прикрасити свої вислови, як це дехто полюбляв робити з комсомольськими працівниками. Працював до цього начальником цеху на ВО «Друкмаш». У комсомол, тепер можна без перебільшень сказати, прийшов не заради вигоди, а щоб посприяти роботі. З його ініціативи благословлялися госпрозрахункові підрозділи, запропонована ще змислом реорганізація обкому не знайшла підтримки, хоча час показав, що вона була потрібна.

Ю. ДЖЕРЕЛЬНИЙ.

НАШ ПАРОВОЗ, КУДИ ЛЕТИШ?

Ми живемо в такі дні, що можна одразу встати ранком з ліжка і дізнатися, що Земля в зворотній бік крутиться. Принаймні після аж занадто великих та ще в надмірній кількості потрясінь не здивуємося, коли з комсомолом щось трапиться. Хоча з ним вже трапляється таке, про що варто розповісти, поділитися думками з тисячами спілчан Кіровоградщини.

Усі ми дуже добре пам'ятаємо ті дні, коли Спілка була надійним помічником компартії. Десь наприкінці вісімдесятих і в 1990 році ця тенденція порушилася: молодь намагалася сказати своє слово. Воно виявилось надто тихим і довелося в черговий раз самовизначатися. Підсумком усіх питань, зокрема вправо, стала XXV конференція ЛКСМУ (МДС), дебасти якої ще свіжо пам'ятають її учасники. На Кіровоградщині кульмінаційним моментом став спільний пленум двох обкомів: компартії та комсомолу.

Пригадую, тоді вирішили в багатьох напрямках діяти спільно. Нічого поганого в тому не було: як не як, а впродовж багатьох десятиліть мали не те що спільну, а одну ідеологію. Не відмовившись від комуністичних принципів, комсомол пішов по одній дорозі, якщо не за, то поряд з партією.

Спілчанським комітетам полегшало працювати. Що не кажіть, а компартія мала ще десь місяць тому великий вплив. Візьмемо для прикладу склад обласної Ради народних депутатів. Більш ніж 90 відсотків усіх її депутатів були комуністи. Райкоми, міськкоми, не говорячи вже про обком партії, теж не останню скрипку грали в політично-громадському, економічному житті області.

Отож, коли треба було комсомолу, наприклад, передовиків виробництва

привітати, а не мали чим, можна було тоді сміло випросити гроші в керівників-комуністів. Не дадуть? Вплинути на них через райком партії. Можна було, хоч подібних прикладів я й не знаю. Знаю інші — комсомолу й так допомагали. Але те, що в резерві залишався і названий метод, думаю, багато хто зі мною погодиться.

У нашій області, як і в багатьох інших, в історичні дні 19 — 21 серпня комсомол тихенько чекав: а що далі? І понеділок 26 серпня для багатьох взагалі став шоковим, коли працівники апаратів райкомів, міськомів, обкому комсомолу побачили опечатані двері будівель, кабінетів, де вони розмішувалися.

Я бачив багатьох цих людей, в очах яких майже світилося одне-єдине запитання: «За що?». Виявляється, поспішили. Так, під одну гребінку всіх призупинили. І аж через день — два почали з'ясовувати, що дійсно «не те» зробили з комсомолом.

Іншими словами, перегнули палку. Добре, що лише в опечатуванні...

Двері райкомів, міськомів, обкому комсомолу через деякий час повідчинялися. Багато працівників заходили туди з настроєм, аби чим швидше розпочатися зі своїми посадами. Одні, як казали, не бачили перспектив подальшої діяльності Спілки. Інші тихенько залишали колись теплі місця, які їх так добре гріли і годували. Для комсомолу області настав дуже швидко ще один період самовизначення. Тепер уже без компартії, без такої ще донедавна міцної стіни захисту, підтримки.

Та є факти, що зараз у багатьох комсомольських організаціях, як ніколи, панує невизначення. Це сьогоднішній законний процес. Але те, що комсомол живий, що він діє, що в нього є якесь майбутнє, то сьогодні, це — реальність.

Нещодавно довелося побувати в Новоархангельську. Райком комсомолу там працює, двері кабінетів, на відміну від сусідніх, опечатаних партійних, відчинені. Що цікаво — сюди за два тижні після путчу не прийшов жоден комсомолец і не заявив про небажання бути членом Спілки. Натомість, штат даного райкому поповнився. Лариса Мельник виявила бажання працювати завідувачкою відділом учнівської молоді.

— Я на цій посаді працюю з 24 серпня. Звичайно, мене дуже вразили події 19—21 серпня, але маю не лише віру в комсомол, а дуже хочу, щоб молодь, а особливо учнівська, не лишалася всіма забутою. Вірю я, — ділилася думками Лариса, — і в піонерську організацію. З дітьми повинен хтось працювати. Якщо ліквідувати піонерську організацію, то ми заберемо останнє, що мають дітлахи. Хто їх об'єднає, організує? Альтернативи взагалі нема ніякої...

Так от, в області реальної альтернативи не лише піонерській, а й комсомольській організації поки що нема. А руйнувати, забороняти, або припиняти те, що набувалося роками просто нерозумно. Як зазначалося у зверненні секретаріату ЦК ВЛКСМ «До членів Спілки», набутком усієї молоді, інструментами її соціального захисту є система молодіжного туризму, молодіжних видавництв, створеної соціальної служби молоді, біржі праці, молодіжних центрів різної направленості... Усе це ліквідувати було б просто безглуздо.

Політична роль комсомолу, як зазначалося в тому ж таки зверненні секретаріату ЦК ВЛКСМ, вичерпала себе. Що натомість запропонувати, куди йти далі, навіть більше того, з ким йти? Дуже багато питань стоїть сьогодні перед Спілкою. Всі вони постали одно-

часно. Як на мене, нині варто чим швидше зближуватися з комісією у справах молоді облради, з комітетом у справах молоді облвиконкому. Не треба шкодувати навіть лічених комсомольських грошей — заявили ж про це молоді, а не лише своїх членів, тож варто на неї й працювати.

Звичайно, будуть ще в нас потрясіння. Ніхто ні від чого не застрахований. Навіть те, що комсомол зараз залишають ті, хто в ньому зневірився, думаю, не злякає більшість. Може, навіть краще, що з райкомів, міськомів підуть пригріті колишнім безтурботним працівниками, а на їх місця придуть інші, ті, хто не лише вірить у можливість молодіжної організації, а хто в інтереси молоді.

Ю. ЯРОВИЙ,
завідуючий сектором комсомольського життя і політики.

БАРАНІ В

годується,
щоб різати...

ПРОЗМИНУВСЯ з пере-
воротом на три дні...
Ще 15-го ходив по тих са-
мих вулицях і площах, де
пізніше нахабно дефілю-
вали танки і бетеери. По
місцях, де потім пролила-
ся кров...

Дивився телевизор і...
не дивувався. Хто читав
повість О. Кабакова «Не-
возвращенець» чи дивився
стрічку «Ніч довгих но-
жів», скаже, що все це
вже було. В уяві кожної
хоч трохи розумної люди-
ни. І тих, хто ще не забув
«хворобу» Хрущова. Інша
справа, хто як чекав цієї
події — з острахом і бо-
лісними думками, чи з
ледве прихованою радістю
і злостивістю...

Перша думка: взяти кви-
ток і їхати туди. Зупинило
одне: можуть не пустити,
в'їзд, напевно, обмеже-
ний. Зараз розумію: треба
було їхати. На барикади?
А куди ж іще було йти
кожній небайдужій люди-
ні?

Які могли бути ілюзії?
Читаємо газети, дивимося
телебачення про події, в
інших країнах, не вже не
можемо відрізнити війсь-
ковий путч від тривіальної
відставки?

До речі, хоча я й під-
тримую повалення режи-
му Чаушеску, але, погодю-
ся, це був також «бу-
дівний» неконституційний
переворот. Втім, як і в нас
у 1917 році...

Про закони. Приміром,
Адольф Шкільгрюбер ала-
ди не захоплював — вона
дісталася йому цілком за-
конним парламентським
шляхом. Це до того, що
якби наші доморошені
хунти трохи розуму, пере-
ворот можна було здійс-
нити більш талановито і
вдало. Без крові. По за-
кону. Полковник Алксніс
добре показав, як усува-
ти своїх політичних опо-
нентів. Тому я, приміром,
не вірю, що він і депутат-
ська група «Союз» при-
четні до цього заколоту.
Це тільки генерали мо-
жуть послати людей у
криваву м'ясорубку, пол-
ковники — не будуть. Во-
ни розумніші, обережніші
й хитріші. До чого я ве-
ду?

Усе може повторитися.
В першу чергу на Україні.
І відбутися зовсім інакше.
Адже не секрет, що Янаєв
і компанія могли фізично
ліквідувати Президента
Росії, голів Ленінградської
і Московської Рад, Голо-
ву Верховної Ради Украї-
ни. А ще раніше — за до-
помогою психотерапії й ін-
ших зловісних досягнень
медицини — примусити
Президента СРСР підписа-
ти заяву про відставку.
Втім, могли зробити й
простіше. Поряд із ним
були дружина, дочка, ону-
ка. Берія чи Ежов на місці
Язова і Крючкова свого б
домоглися... Давайте див-
итися правді у вічі: хто з
нас не підписав би будь-
якого папера, якби поруч
катували його близьких?...

Ні, я не даю рецептів
можливим майбутнім за-
колотникам. Просто попе-
реджаю всіх ейфорично
настроєних: потрібно бути
готовим до всього. Ми раді-
ємо, а вони готуються...
Потрібно хоч трохи моде-
лювати майбутнє.

А якби на прес-конфе-
ренції Янаєв продемон-
стрував нам Указ Президен-
та СРСР про зняття своїх
повноважень, підписаний
самим Горбачовим? Тоді
навіть чи той же Кравчук

не підтримав хунту, виба-
чаюся — законну владу,
бо все було б згідно з
Конституцією СРСР. А
Ельцин, Силаєв, Хасбула-
тов та інші, якби протесту-
вали — за законом стали
б злочинцями. Втім, я не
вірю, що й тоді Росія б
стала на коліна. А Укра-
їна? З ким би вона була?...

З чого і кого складаєть-
ся наша, тепер уже неза-
лежна, республіка? З Кі-
ровограда. Голованівська,
Світловодська, Олександрі-
ї, Новоукраїнки...

Я ходив по місту і при-
слухався до розмов, при-
голомшений тим, що від-
булося. Основний лейтмо-
тив почутого: «Гірше не
буде». Були й інші версії:
«Розколотив (розвалив)
країну, а сам тепер — у
кущі». (Та не вже можна
було повірити, що Прези-
дент пішов добровільно?
— Ю. Л.). А переважна
більшість казала: «Жили
при всіх і при цих по-
живемо».

Хунта зробила акцент
на міщансько-обиватель-
ський прошарок. Іхню пси-
хологію вона вираховувала
добре. Втім, яка психоло-
гія в інфузорії? Зниження
цін, заходи проти злочин-
них елементів, «рухівців»,
а у перспективі — проти
кооператорів — чого ще
треба? Вони зробили на-
голос на тих, хто ці три
дні мажачо їв і пив, бігав
по магазинах («А раптом
тепер щось викинуть»),
збирався у комерційну
подорож за маршрутом
торгівельна база — Поль-
ща—Румунія, будував фаз-
занди.

Що головне для пере-
важної більшості цих ба-
ранів? Щоб їх годували.
Але навіщо годуєть баранів?
Щоб потім зарізати.
Здивувала й позиція де-
яких молодих: а) мені до
лампочки; б) по барабану;
в) підрухати; г) баб зні-
мати і т. д.

Про інших влучно ска-
зав один мій знайомий:
«Хохли — така нація ви-
чківальна. Чекають, чия
візьме...».

Після оголошення поста-
нови ДКНС я взяв «Комсо-
мольську правду», «Аргу-
менти і факти», «Москов-
ские новости», «Огонек» і
попав на них зверху ігра-
шкового танка. Тепер
мені будуть диктувати, що
читати, слухати і дивитися.
Одна надія на «Голос
Америки»...

А наші засоби масової
інформації? Купив у кіос-
ку «Народне слово» — на-
чебто прогресивне видан-
ня, голос народу. І що ж
там на першій сторінці?..
Я розумію, що тодішня
«Кіровоградська правда»
давно запродала душу
більшовицькому дияволу,
але «Народне слово»... На-
друкували постанови
ДКНС за бажанням трудя-
щих. А хтось у Києві пе-
рекладав їх на українську,
старався...

Наша ж районна прес-
зайняла золотосерединну
позицію. Ні слова про те,
що трапилося. Начебто
путч десь там, на Банано-
вих островах. І коли ворог
№ 1 райкому партії — го-
лова місцевого осередку
Руху Олександр Мамалига
подзвонив до редакції і
запитав: «Чого ви мовчи-
те?», його питання було
риторичним: Втім, газета
— орган влади, а новоук-
раїнська влада ці три дні
страждала на енурез.

Не було інформації? Та
ми ж не в дитячому сад-

ку. Хоча вірю: не було
інформації про те, хто
вже переміг...

Я не знаю, як тепер ди-
вимося в очі прогрес-
ивним людям Новоукра-
їнки перший секретар рай-
кому партії В. Я. Круцен-
ко, інші йому подібні, які
ще донедавна на сторін-
ках районки писали: «так
званий Ельцин». Не від-
ставали від них і деякі
члени райкому комсомолу,
з якими я досить часто
сперечався стосовно по-
статі майбутнього прези-
дента Росії. Особливо ко-
ли на закритому сеансі на-
ша партійна «хунта» пере-
глядала відеофільм про
поїздку Ельцина в США,
знятий на замовлення КДБ.

Втім, навіщо зазирати у
минуле, коли за два дні
до перевороту в інтерв'ю
районній газеті під крас-
номовною назвою «Доля
Комуністичної партії —
доля нашої країни» (!) тов.
Круценко (до речі, член
Центральної контрольної
комісії) писав про Олек-
сандра Яковлева (після ви-
ключення того з партії са-
ме ЦКК): «Коли ж дове-
лося відповісти за прора-
хунки і поступитися керів-
ним кріслом, то втривав-
ся і всякий інтерес до
будь-якого оновлення
КПРС вироблення її про-
грами, його мета — ство-
рення нової партії, щоб
знову бути в лідерах». І
яке діло Василю Яковичу,
що Яковлев сам вийшов
із членів президентської
Ради? Тепер, Василю Яко-
вичу, нашілюйте вістря
принципової партійної
критики на Горбачова, ад-
же він виявив безпринци-
пність і малодушність,
знявши «у відповідальний
для країни момент» за себе
повноваження генсека.

Скільки ж можна займа-
тися соціальною мімі-
кою, оновлюватися і пе-
ревітлюватися, бути своїм
при Брежневі, Андропові,
Чernenкові. Горбачові?
Бути своїм хлопцем і три
дні при владі ДКНС. Так,
думаю, наші районний
верхівці був не потрібний
уповноважений Державно-
го комітету по надзвичай-
ному стану в СРСР, щоб
попеліг навести дисциплі-
ну і порядок. Самі б спра-
вилися.

Місцевому радіомовлен-
ню заткнули пельку. Як
сказали мені у вузлі зв'яз-
ки. Їм заборонили прийма-
ти навіть поштові перека-
зи на замовлення музич-
них вітань по комерційно-
му каналу. Мотивація за-
борони була ідіотською:
навіщо займати канал, а
раптом щось надзвичайно
важливе потрібно буде пе-
редати? Бідна Новокра-
їнка, ні в кого немає теле-
візорів, і радіо чомусь
бере тільки місцеве «Бі-
бі-сі»!

А десь, можливо, вже
склалися списки неблаго-
надійних (хоч, на мою
думку, вони вже давно бу-
ли готові), яких треба ізо-
лювати в першу чергу. І
не маю сумніву, що такі
чесні хлопці, як той же
Сашко Мамалига, перебу-
вали там на чільному міс-
ці. Як і його тезка Каєнко.

А стосовно КДБ... Не
люблю з дитинства ні вій-
ськових (не розумію, як
можна виконувати будь-
які накази, не замислюю-
чись, коли форма замінює
розум!), ні цих люб'язних
хлопців з поведінним
дном. Одного разу мені
спало на думку зробити
матеріал про місцевих ге-

бістів, пішов до них зі
своїї ініціативи, без по-
годження із шефом, про-
сто як член Спілки журна-
лістів, без прив'язки до
певного друкованого ор-
гану. Завітав, отже, у гос-
ті. Привітно порозмовля-
ли з начальником, і його
помічником: жартували,
сміялися, вони розігрували
своїх у дошку, я теж ста-
ранно клеїв перед ними
наївно-здивованого дур-
ника. Розсталися по-хоро-
шому, в принципі домови-
лися про матеріал. А че-
рез кілька годин після мо-
го візиту начальник подз-
вонив до редакції нашої
газети і запитав: «Чого це
ваш працівник приходив
до нас, навіщо ви його по-
слали?». Ось такий рівень,
такі сердечні взаємини: з
тобою можуть широко спіл-
куватися, виливати душу,
а через годину прийти і
забрати з речами. Я не
люблю цю контуру і ава-
жаю, що такий установі не
місце в цивілізованій краї-
ні. Хоча їм зараз потрібно
поспішувати, адже Вадим
Бакатін — людина не їх-
нього оточення. Відносно
ж районного КДБ, мені й
досі не дає спокою думка:
які такі секрети вони у се-
бе приховують, адже аза-
галі невідомо, за що одер-
жують гроші провінційні
гебісти? Можливо, за ін-
диферентно-толерантне
ставлення до державних
переворотів?

...Я чудово знав, що у
районці не дадуть висту-
пити ні Мамалізі, ні, при-
міром, колишньому її пра-
цівникові — автору цих
рядків. Відверто кажучи,
чекав виступу псевдопат-
ріотів, почесних недоби-
тих сталіністів районного
значення. Не засвітилися...
А ось одна з передових
колгоспниць (не називати-
му її, не хочу травмувати
жінку, вона і так наляка-
лася) написала традицій-
ний лист трудящих на під-
тримку путчистів, який з
тих чи інших причин світу
не побачив. Наступного
дня в редакції пролунав

дзвінок і стривожений го-
лос знатної трудівниці
прохально заблагав десь
подіти отого клятого лис-
та. Ось такий у нас про-
летарський авангард! Мож-
ливо, цинічно звучить, але
якби хунта протрималася
при владі десь із тиждень,
скільки б вилізло зі сво-
їх щілин на поверхню!
Не встигли. Їхнє щастя.

Один місцевий чоловік
напереродні заколоту по-
дав заяву про вихід з
компартії. Після путчу
нервово побіг її забирати.
Йому не дали! Не потріб-
но мати велику фантазію,
щоб уявити, яку жахливу
ніч він провів... А якби за-
яву тоді віддали? Через
три дні знов бігти назад!

Що ж робила у ці дні
зв'язуюча ланка між апа-
ратом і рядовими кому-
ністами — парторги? Як
сказала мені одна із них
— секретарі парторганіза-
ції вузла зв'язку А. М.
Стратонова: «Ми із люди-
ми вичікували, вирішували
— справа керівництва.
А на закритих партійних
зборах представник рай-
кому партії Т. В. Куртіча-
нова попрохала нас зай-
няти обережно-вичікуваль-
ну позицію». Тобто каза-
ли, щоб не висовувалися.

Добре, що хоч не за-
кликали прямо підтримати
самозванців.

Справді, вичікувальна
нація. І якби не Ельцин...
Хоч навіть тепер декотрі
його остерігаються, боять-
ся, що гору візьме росій-
ський шовінізм. То, може,
краще українське боягуз-
тво?

Чи, може, хтось хотів,
щоб Ельцин виголосив
привселюдно глибоку
вдячність за нашу конфор-
містську позицію? Його
слова про перегляд кор-
донів, думано, насамперед,
продиктовані небажанням
бачити Україну комуніс-
тичним заповідником. Та й
зараз, після заборони на
Україні діяльності КПРС,
ще нічого не ясно. Даю
прогноз: усі ці колишні
створять нову регресивну

партію — не комуністичну
за назвою, але таку ж за
суттю. Наші райкомівські
відставники органічно ввіл-
ються до складу райради
народних депутатів. Або
почнуть головувати у кол-
госпах...

Ці дні такі насичені по-
діями! Справді, поки пи-
сав цю статтю, наші рай-
комівці залишилися без
роботи. Райком пішов на
фронт. Колгоспного і про-
мислового виробництва?

Час роботи висичені по-
діями! Справді, поки пи-
сав цю статтю, наші рай-
комівці залишилися без
роботи. Райком пішов на
фронт. Колгоспного і про-
мислового виробництва?

Зараз вони будуть запе-
речувати, виступати з різ-
ким осудом дій путчистів.
Не вірте їм! Вони мали
виступати тоді і нині ходи-
ти в герої. Усе, поїзд пі-
шов.

Ось скажуть, ще один
герой об'явився. А де ж
ти раніше був? Тепер лег-
ко сказати, за кого ти, чий
бік тримав.

Не збираюся ні перед
ким виправдовуватися. Мої
справжні друзі чудово
знають, за кого я був і
буду. Одне ятрити душу:
чому поїхав з Москвою так
зарані, хотів же лишити-
ся... У житті так мало ви-
падків виявити себе по-
справжньому, свою істин-
ну громадянську позицію.
Був шанс...

Для майбутньої сволоти,
яка знов захоче здійснити
подібний заколот: запи-
шіть моє прізвище. Я не з
вами.

...А іграшкового танка я
перевірнув догори дни-
щем, а потім зняв зі сто-
лу і кинув до купи інших
цячок. Нехай навіть у ди-
тячих забавках лялькові
коти, собачки, зайчики не
лягають під гусениці і ко-
леса іграшкових танків і
бетеєрів...

Юрій ЛУКАШЕВСЬКИЙ.
м. Новоукраїнка.

ЛЕГЕНДАРНІ СТУДІЇ БАБЕЛЬСБЕРГА

У першу новорічну ніч об'єднаної Німеччини телебачення передало бенедіс, в якому взяла участь незвичайно велика кількість популярних акторів. У бенедісі взяла участь навіть Марлен Дітріх, котра колись почала свою легендарну світову кар'єру у фільмі «Голубий ангел»: зі своєї паризької схованки вона попросила слова по телефону. Вона згадала свій перший успіх, що приніс їй світову славу. Цей фільм знімався 60 років тому на тому самому місці, де тепер стояли телекамери. Її виступ був зізнанням у любові до тієї кіностудії, для якої і був влаштований бенедіс: кіностудії ДЕФА в передмісті Берліна Бабельсберзі, спадкоємниці знаменитої колись німецької кіностудії УФА.

Кіностудія ДЕФА, державна кіностудія колишньої НДР, після об'єднання Німеччини опинилася в дуже тяжкому економічному становищі, яке поставило під питання саме її існування. Але федеральний уряд зацікавлений у збереженні кіно-

студії з такою гордою традицією. Як заявив заступник федерального міністра економіки Клаус Бекманн, творчий потенціал кіностудії має бути збережений, щоб служити в майбутньому виробництву фільмів і радіопередач у Німеччині та Європі.

Кіностудія ДЕФА була одним із результатів розділу Німеччини. В 1946 році «Німецьке акціонерне товариство по створенню фільмів» (німецьке скорочення ДЕФА) одержало від радянської військової адміністрації дозвіл на виробництво фільмів і стало першою німецькою кіностудією, заново заснованою після другої світової війни. Існуюча раніше УФА («Універзум-фільм-АГЕ», Акціонерне товариство по створенню фільмів) була після війни розпущена, бо в часи третього рейху вона дозволила впрягти себе в геббельсівську колісницю пропаганди. Сумнозвісний пропагандний фільм «Гітлерюнге Квекс» та «Єврей Зюс» були зняті в тих же приміщеннях, де колись створювалися такі шедеври кіномистецтва світового значення, як «Кабінет доктора Калігарі», «Голем», «Метрополь».

Після війни приміщення студії були в плачевному стані: будівлі пошкоджені чи зруйновані, обладнання розграбоване. Однак дуже швидко в Бабельсберзі знову почалася робота. Режисер Вольфганг Штаудте зняв перший німецький післявоєнний фільм «Убивай серед нас». Імена деяких режисерів ДЕФА — таких, скажімо, як Курт Метцг, Конрад Вольф, Франк Байер, чи Егон Гюнтер, стали відомими навіть за межами НДР.

Конрад Вольф, син комуністичного драматурга Фрідріха Вольфа і брат начальника секретної

служби НДР Маркуса Вольфа, немало сприяв новим шляхам у мистецтві НДР. У своїх роботах «Зірки», «Мені було 19», «Мамо, я живий!» він зі своєї власної точки зору показав минуле Німеччини та її народу. Своїми стрічками «Розколоте небо», «Гойя», «Оголений на спортмайданчику» він втручався в дискусії громадськості з державою, націлюючи на себе насуплені брови цензури, але, будучи майстерним тактиком, успішно рухався між рифами і прокладав своїм прикладом дорогу колегам — режисерам.

Всю подвійність і двозначність роботи на кіностудії ДЕФА ілюструє приклад долі Курта Метцга, який був одним із фундаторів кіностудії Бабельсберга. Цей діяч кіномистецтва заснував у тому числі тижневий кіножурнал під назвою «Свідок», покликаний за задумом автора дати глядачеві можливість скласти свою думку про події в країні та світі. Але він дуже швидко скотився на позиції догматизму і тому одержав у народі кличку «Спотворювач». Метцг був свого часу ректором державного Інституту кіно й телебачення в Бабельсберзі. Він був помітним діячем у галузі культури; як режисер зняв двадцять фільмів, в тому числі примітний соціалістичний халтур — як, приміром, двосерійний епос про вождя комуністичної партії Німеччини Ериха Тельмана, вбитого в концтаборі. Але, незважаючи на такі цілі заслуги, Метцг став 1965 року однією з жертв зміни клімату. В 1965 році на пленумі Соціалістичної єдиної партії Німеччини було покинчено з нездоровими настроями, що прокинули в середовищі творчої інтелігенції НДР після XX з'їзду КПРС в СРСР і хрущовських викриттів сталінізму.

Особисто Еріх Хонеккер, майбутній голова держави НДР, хотів час від часу шукати у партійному органі газеті «Нойс Дойчланд» підтверд-

ження своїм здібностям кінокритика — любителя (щоразу з важливими офіційними наслідками для потерпілих), поставив вимогу негайно припинити ліберальні проекти ДЕФА.

Хонеккер сказав так: «Наша НДР морально чиста держава. У ній діють нескінчені масштаби етики та моралі, масштаби того, що відповідає пристойності та хорошим звичкам». І тому серед інших був заборонений і фільм Курта Метцга «Кролик — це я», бо в ньому йде мова про суддю з НДР, що виявився опортуністом. Цього, звісно, бути не повинно, а отже, і не було. Ось так і понав Метцг під партійний вердикт — як і його колеги Гюнтер Штанке зі своїм фільмом «Весні потрібен час», Франк Фогель зі стрічкою «Не думай, що я плачу», чи Франк Байер із фільмом «Слід каменів». Всі ці роботи були випущені на екран лише в 1990 році. Вони увійшли в історію німецького кіно як «фільми із сейфу». Успіх не примусив себе чекати.

Щоб припинити роботу над певним проектом, було цілком досить вказівки міністра культури, даної директору ДЕФА: «Я вказував вам на необхідність припинити роботу над цим матеріалом. З соціалістичним привітом...».

Після шoku 1965 року кіномистецтво НДР ніколи більше не поверталося до критичної прямоти. На студії знімалися історичні розважальні фільми. З фільмами на сучасну тематику керівництво було дуже обережним. Відчувалася цензура зовнішня і цензура внутрішня — «ножиці в голові». За свою 40-річну історію ДЕФА випустила близько 650 фільмів. Більшість із них була такою поганою, що вимовлена героїною фільму «Слід ка-

менів» фраза: «З тобою я готова піти навіть на фільм ДЕФА» незмінно викликала розуміючий ре-гіт.

І все ж план відвідувань державних кінотеатрів завжди виконувався. Для цього в розпорядженні були випробувані прийоми. Так, наприклад, висилаючи за рознарядкою на адреси заводів і комбінатів цілі партії киобілетів, ендеерівське агентство по продажу театральних та киобілетів «Прогрес» тут же заносило відповідну цифру до графі «Кількість відвідувачів». А іноді досвідлий кіноглядач, купуючи в кінокасі один білет, тут же одержував за ту ж ціну ще й два дитячих. Так виявлялася турбота про кількість кіноглядачів.

Творча інтелігенція в старих і нових федеральних землях Німеччини виступає за збереження ДЕФА уже заради того, щоб не дати загнати традиції. Західнонімецький комік Лоріо минулого року переніс виробництво свого нового фільму в приміщення ДЕФА. На жаль, попит на виробничі потужності ДЕФА ще не досить високий. Мають місце хіба що спроби вербувати дешеву робочу силу серед розгублених співробітників ДЕФА.

ДЕФА може бути збережена тільки за умови перетворення її в гспрозрахункову фірму по виробництву фільмів. В будь-якому разі їй треба буде «схуднути». Та не можна допустити перетворення функціонуючого виробничого комплексу в просту товарну масу. Не можна не тільки через існуючу традицію Бабельсберга. Берлін повинен бути зацікавлений у тому, щоб, нарешті, виступити конкурентом Мюнхена, цієї самозваної столиці засобів масової інформації з її високопродуктивною кіностудією «Баварія Студіос».

Херберт ХАЙНЦЕЛЬМАН.

НАЙГРІХОВНІША ВУЛИЦЯ

Плавальний басейн у районі вулиці Репербан (Гамбург), відомий своїми веселими закладами: стіни пофарбовані в блакитний колір, людей не видно, з гучномовців лунає громоподібне ревіння. Невеликий плакат дає інформацію: це був магнітофонний запис Ніагарського водоспаду. Отож, це не кімната гріха, це зал мистецтва. Він був обладнаний тут на початку 80-х років. Це було можливо вже тоді, коли район вулиці Репербан з прилеглими провулками був нічим іншим, як непрезентабельним кварталом публічних будинків та інших закладів подібного чину. Культурні серед борделів — це було можливим уже тоді. Тим більше сьогодні!

Репербан знову став місцем для нічних прогулянок. Тут появилася схильність до культурних сенсацій. Восени на Репербані відкриється музей, у якому нова культура і стара гріховність об'єднуються під одним дахом. У «найгріховнішій милі в світі» є своя історія, що відстане відображення в новому музеї. Художник Тоні Унгерер та колишній член групи «Бітлз» Пол Маккарті,

котрим є що розказати про Репербан, вже обіцяли прислати відповідні фотографії.

Спочатку це місце було просто площею для ігрових залів, кіосків тощо. В 1800-му році тут містилося все, що не хотіли допустити в себе міста Альтона і Гамбург. Процвітаючи жвавий сусідній порт був постійним джерелом підходящої клієнтурі, яка завжди була готова повернути кишені. І ніхто не думав про старовинне ремесло, яке подарувало цій широкій вулиці своє ім'я, — про канатників (репшлегер), котрі з давніх-давен виготовляли тут свої мотузки.

«У Гамбургу довгі ночі...», «на Репербані вночі о пів на першу...», — співав Ханс Альберс, кіноактор, якому цієї осені виповнилося 60 років, аби він 1960 року не кинув би свій якір, не став би на вічну стоянку на найкрасивішому кладовищі Гамбурга. У день його століття буде відкрито музей. Він буде відкритий в одному з колишніх шинків, багато з яких переобладнуються зараз під ресторани, де основну роль відіграє культура чи вишукані вина й наїдки.

Під одним дахом з музеєм знаходиться також приміщення другої студії — «Шмідта». Що таке «Шмідт»? Цей особливий культурний заклад на Репербані існує вже два роки. Він розвинувся з вільної театральної трупи; це своєрідне невелике кабаре. В його репертуарі дотепні сценки, лірика тощо. Загалом те, що прийнято називати малим мистецтвом. Треба додати, що це мале мистецтво з великим серцем. Багато душевної енергії тут віддають усьому, що не нудно, що не присипляє глядачів, а розважає їх. Довгі черги перед касою тут звичайне явище, навіть за квитками на останню опівнічну виставу. Взагалі для театрального мистецтва в районі борделів типова суміш високого мистецтва і халтури.

Чудовий «Народний театр на Репербані» з його плюшевими кріслами, найстаріша сцена Гамбурга і Альтони, відзначають цього року своє 150-річчя. Маріка Рьокк, Ельке Зоммер, Фредді Квінн — знаменитості, котрим так часто аплодували тут, шлють свої вітання.

Як з мистецтва розваг зро-

бити цілу індустрію розваг? Це демонструється ось уже п'ять років у театрі оперети в кінці Репербану, де з великим успіхом іде мюзикл «Кетс». Творча анархія тут не потрібна. Зате її можна побачити й почути в «музичному сараї» під назвою «Докс», який, як і колись «Шмідт», був кінотеатром. Іноді під час концертів рок-груп під назвою «Докса» загрожують упасти під натиском звукової хвилі. Не забути б згадати і про вулицю під назвою «Велика свобода». Колісця ця назва символізувала ліберальність і свободу займатися ремеслом. Сьогодні тут у благоустроєних підвальчиках — катакомбах гримить гаряча музика.

Репербан і його нова культура увійшли в моду. Навіть злочинний світ зі своїми маленькими і великими гангстерами тут не перешкода. Цілком можливо існувати поруч. Ось тільки маленьким людям, — в Санкт-Паулі 35 тисяч жителів, із них 18 тисяч іноземців, — жити стає все важче.

Анна БРЕНКЕН.

Від чого потерпає Дрезден

Дрезден, Німеччина, нічний клуб «Клакс». Той, що на Лейпцігерштрассе, має чорну позначку у місці, де в одну з ночей була кинута бензинова бомба. Кинута неонацитами, що присяглися помститися за свого лідера.

1 червня Райнер Зонтаг, 36 років, неонацистський лідер із Західної Німеччини, був убитий пострілом перед кінотеатром «Фаун-Палест» після того, як висловив намір очистити місто від секс-магазинів та клубів, котрі переповнили Дрезден після краху комунізму. Наступної ночі його банда дотримала слова. Нині вхід до центру секс-торгівлі закладений цеглою, його вікна та вивіски розбиті, а на місці вбивства Зонтага збираються неонацисти в сталевих шоломах і з імперськими німецькими

прапорами часів першої світової війни. Іда бритоголового політика провела своє подібне до мітингу під фашистськими знаменами з написами «Ні! Борделам у Дрездені».

Для спокійного міста в 520 тисяч жителів це не було нацистських лозунгів і покій усі 45 комуністичних років, це більш ніж неприродно і представники міської влади ламають голову над тим, як цього позбутися.

Що ж до західнонімецької преси, то для неї вбивство стало зайвим підтвердженням того, що Східна Німеччина занурюється в хаос.

З крахом комунізму сцени, схожі на ці, множаться по всій Східній Німеччині. У кіосках продаються німецькі видання «Плейбоя», розповсюджується організована про-

ституція. Як правило, організаторами виступають західні німці. Бачачи можливість завоювати симпатії, ватажки неонацистських банд у східнонімецьких містах все більше звертають погляди на бари для гомосексуалістів, секс-магазинів і клубів. Зростає кількість повідомлень про наїди на ці місця. Вольганг Фостер, той самий, що заснував клуб «Клакс», сказав, що він не розділяє політики неонацистів, але після того, як була кинута бомба, він зустрівся з їх лідерами, котрі вибачилися і погодилися заплатити за завдані збитки. «У принципі ми згодні по багатьох пунктах», сказав Фостер, — наприклад щодо необхідності тримати людей із Заходу подалі від Дрездена».

Дж. ТАГЛІАБЮ.

(З газети «Інтернешнл геральд трибюн»).

Пам'ятник великому німецькому поетові Й.В. Гете у Франкфурті-на-Майні. Автор — скульптор із Країни басків (Іспанія) Едуардо Чиліда.

Як відомо, не так давно відбулося об'єднання розділеної навпіл після другої світової війни Німеччини. Стали однією державою Федеративна Республіка Німеччина та Німецька Демократична Республіка. Остання перестала існувати. Тепер це просто східні землі єди-

ної ФРН. Колишня НДР мала свого часу чи не найвищий рівень життя серед соціалістичних країн, та її жителі йшли під кулі до те-

пер розібраної Берлінської стіни, аби втекти з тої благодаті в капіталістичні джунглі. В об'єднаній Німеччині виникли нові проблеми. Про окремі з них, зокрема, в сфері мистецтва, а також про деякі моменти культурного життя ФРН ви прочитаєте в цій добірці. У ній використані, зокрема, матеріали, які нам надіслало з Бонна інформа-

не агентство «ІНТЕРНАЦІОНЕС».

Берлінська стіна.

ОБ'ЄДНАННЯ

Не знаю як кому, а коли я минулого року побував у Федеративній Республіці Німеччині, мені найбільше запам'яталися люди і будівлі. На вулицях, у магазинах, автобусах, у метро надто багато народу, а от не гамірно. Аж занадто тихо, я б навіть сказав — суворо. Тільки антикомуністичні демонстрації, з усіх боків охоплені поліцією, різали таку незвичну для мене тишу, в якій є свої приємності.

Деякі дні перебування в тоді вже єдиному Берліні, призвичаїли до ще одної, як на мене, закономірності Німеччини — сірості будівель. Усе — починаючи від багатостолітніх замків-фортець, Рейхстагу, багатьох споруд минулих століть і закінчуючи сучасними ново-

будовами, особливо на території колишньої Німецької Демократичної Республіки, — замальовує життя сірими відтінками.

Колишні західні і Берлін, і Німеччина дещо відрізняються від теж колишніх «східних». Хоча Берлінська стіна з двох боків однакова. Вона не те що сіра, вона аж чорна. До речі, в серпні нинішнього року було 30 років, як за одну ніч комуністичний режим Еріха Хоннекера ще раз роз'єднав німців більш ніж 150-ти кілометровим чудовиськом, яке стало причиною загибелі багатьох бажаючих втекти з соціалізму «за стіну».

Стіна стала своєрідною картинною галереєю, на якій відображено життя як колишніх

двох, так і теперішньої одної Німеччини. Художники з багатьох країн світу залишили свої розмальовки на згадку про минулий режим. Згадка, скажу вам, не з приємних.

Приємніше, подорожуючи по місцях, ходити по темних вузьких і лякливих своєю старовиною коридорах замків, а з їх веж дивитися на оригінальні забудови невеличких міст, приємно прогулюватися біля Рейхстагу, приємно відчувати себе нащадком тих, хто здобув перемогу над фашистом біля пам'ятника визволення.

Цікаво пройтися й біля залишків Берлінської стіни (на знімку вона виділена білим пунктиром), побувати на місці, де встановлено хрести в пам'ять жертвам режиму Хоннекера, просто пройтися вулицями новобудов. Якщо будете в Німеччині, раджу вам, друзі, відвідайте ці місця. І ви запам'ятаєте Німеччину такою, якою вона є.

Юрій ЯРОВИЙ.

Сцена зі спектаклю в одному з берлінських театрів.

Нові квартали столиці ФРН.

Пам'ятник радянським воїнам - визволителям у Трептов-парку.

Місце біля Рейхстагу, де загинули німці, які намагалися перебратися через Берлінську стіну в Західний Берлін.

Євангеліє XII ст., що належало середньовічному князеві Генріхові Леву, було куплене на аукціоні в Лондоні 1983 р. за 32,5 млн. німецьких марок за дорученнями федерального уряду Німеччини, «Фонду пруської культурної спадщини» і урядів федеральних земель Баварія і Нижня Саксонія.

Марлен ДІТРИХ і Пауль ЯНІНГС у фільмі «Голубий ангел».

У «МОЛОДОМУ КОМУНАРІ» № 20 від 25 травня 1991 року було опубліковано матеріал «Феміда із зацементованими очима». На ім'я редактора М. Шворак надійшов лист датований 4-им липнем і підписаний головою обласного суду В. І. Теліганенком. Пропонуємо його вашій увазі без скорочень, в перекладі на українську мову.

«В публікації за 25 травня ц. р. «Феміда із зацементованими очима» багато місця приділено висвітленню того, що в 1984 р. слідчий Н. Г. Крупін немов би допустив порушення при розслідуванні карної справи, що стосувалась В. М. Перухіна, а землячка останнього К. М. Деменко ніяк не може добитись встановлення справедливості. Розповідається із співчуттям до неї, якою бідною обернулася для неї звернення в народний та обласний суди із заявою по цьому питанню.

Почну з того, що кореспондент С. Орел проігнорував неписане правило: завжди треба вислухати і іншу сторону. Перед тим, як писати статтю, в обласному суді не побувала і ні з ким не поговорила.

Деменко К. М. звернулася в народний суд не з вказаною вище заявою, а із скаргою на неправомірні дії завідуючого відділенням судово-медичної експертизи, який відмовив їй видати копію акту судово-медичного огляду від 17 червня 1988 року. Із заявою на неправомірні дії слідчого в громадянський суд вона не мала права звертатися, а якби звернулася, то їй було б відмовлено: оскарження дій слідчого проводиться в порядку, передбаченому кримінально-процесуальним кодексом.

Народний суд задовольнив скаргу Деменко, зобов'язавши завідуючого відділенням судово-медичної експертизи видати заявниці акт. А з приводу зробленої нею на судовому засіданні заяви про порушення, нібито допущені в 1984 р. слідчим у справі Перухіна (що не мало жодного зв'язку із скаргою, що розглядалася), виніс ухвалу: матеріали про це направити в прокуратуру.

Деменко оскаржила в обласний суд рішення і ухвалу народного суду. Рішення просила відмінити в зв'язку з відсутністю в ньому посилання на закон (виходить, що її цікавило не одержання документа, а позов), а ухвалу — тому, що на її думку, слід було порушити кримінальну справу, не обмежуючись направленням матеріалів прокуратурі.

Можливість порушення карної справи виключалась: і закінчився строк давності, і існує ніким не відмінена постановою прокурора прокуратури УРСР від 8 квітня 1988 року про відмову в порушенні карної справи.

Судова колегія обласного суду залишила без змін обидві судові постанови: для відміни правомірної ухвали народного суду підстав не було. Інакше вирішен-

ня цього питання свідчило б про правове невігластво. Відповідно, відпадає саме по собі риторичне запитання в газеті: «А як же скарга по справі Перухіна? Починати все спочатку?»

Автор статті відверто симпатизує «неспокійній жінці». Її протизаконні дії, зв'язані з неповагою до суддів і суду не осуджуються. Двічі Деменко дозволяла таке на судовому засіданні. За перший випадок була оштрафована, за інший — арештована на 15 діб. Але обидва рази в газеті пишеться про стосунки Деменко із судовою системою, «про невідповідність покарання», хоча вона ні карбованця не заплатила за перше правопорушення, а залишившись безкарною, знову його вчинила.

По якому праву С. Орел пише: «Думаю, служителі Феміди із зацементованими очима жалкують, що більш довгий строк арешту за образу суду не передбачено». Чи контролювались нею ці слова?

Те ж саме можна сказати й про висновок, до якого прийшла С. Орел: «Суть не в особі Катерини Микитівни, а в самій судовій системі, яка вже давно відстає від життя. На ній лежить наліт права «а ля Сталін», коли найвищим законом було беззаконня». Висновок і образливий, і тенденційний. Образливий і надрукований у газеті шарж на правосуддя.

Вважаю необхідним, щоб редакція газети опублікувала вибачення обласному суду, з урахуванням змісту цього листа. Вважаю, що для недопущення подібного статті С. Орел на правові теми в майбутньому треба уважно перевіряти.

У випадку відмови в місячний строк опублікувати вибачення обласний суд вживе заходів, передбачених законом.

Ось такий лист.

Шановний Вікторе Івановичу! К. Деменко вже не перший раз звертається в суд і знає не гірше за Вас, що, йдучи прямим шляхом, вона нічого б не добилась. Тому й виступила на суді, який розглядав позов до завідуючого відділенням судово-медичної експертизи із згадуваною заявою. «Що не мало ніякого зв'язку із скаргою що розглядалася», — пише Ви. І знову ж, Ви, як голова обласного суду, мабуть, знаєте, що заяви, які не мають ніякого зв'язку з позовом, суд не розглядає, а тим більше не згадує їх у своїх ухвалях.

І цікавив її не лише позов, як Ви зауважуєте, а встановлення справедливості, як на її думку, в справі Перухіна.

До речі ця справа зараз знаходиться в обласній прокуратурі, нею займався начальник відділу по нагляду за розглядом кримінальних справ в судах М. П. Даниленко.

У цій справі прокурором області винесений протест,

в якому «...поставлене питання про відміну ухвалених по цій справі судових рішень і направлення справи на додаткове розслідування».

А щодо постанови прокурора прокуратури УРСР від 8 квітня 1988 року, то Ви могли б знати, що стосується вона лише частини цієї справи (мова йде про хабар).

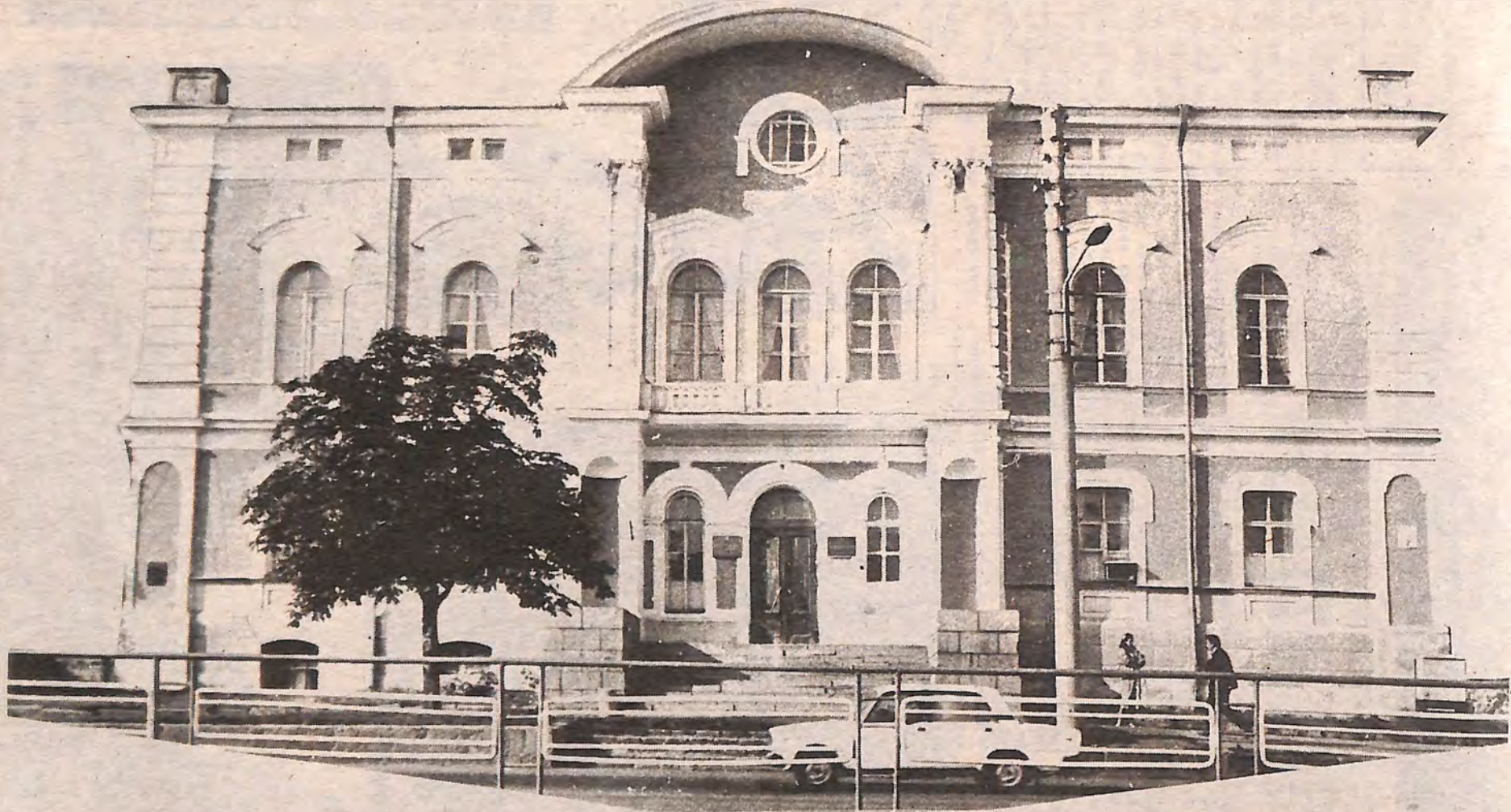
Отже, питання про справу Перухіна далеко не риторичне, як Ви його називаєте. На жаль, ви нічого не пишете про рішення обласного суду де згадується вже якесь злісне хуліганство, здійснене ніби-то по відношенню до Деменко (у матеріалі «Феміда із зацементованими очима» це рішення згадується). Звідки взявся цей факт? І про що він говорить? Чи не про те, що суд абсолютно не вникав у суть справи? А Катерину Микитівну, яка намагалася довести, що мова зовсім не про це (і, дійсно, перебивала прокурора М. М. Кулябову) тут же звинувачено... в образі суду! Ви пишете: «Образливий, опублікований в газеті шарж на правосуддя». Але хто автор цього шаржу? Я лише процитувала прийняту правосуддям постанову.

Так само пашиють обуренням Ваша фраза: «Чи контролювались нею ці слова?» (мова йде про цитату з матеріалу де я висловила припущення, ніби служителі Феміди жалкують, що за образу суду не передбачений довгий строк). Але ж Ви чудово розумієте, що слова лише констатація дій. Висловитися так мене спонукали обставини затримання Катерини Микитівни (не буду повторюватися, все це детально описано у згадуваному матеріалі, «МК» № 20 від 25 травня ц. р.).

І у минулій публікації, і зараз я наголошую, що моя мета — звернути увагу громадськості на недоліки нашої судової системи, викликати суддів, прокурорів, слідчих, небайдужих людей до розмови, дискусії. Думаю що голова обласного В. І. Теліганенко, вважаючи, що наша судова система відповідає вимогам сучасності і сприяє побудові правової держави, міг би висловитись спокійніше, аргументованіше і без погроз: «У випадку відмови в місячний строк опублікувати вибачення обласний суд діятиме відповідно із законом».

Віктор Іванович ображається, що я не зустрілась з іншою стороною. Ми з вами, Вікторе Івановичу, вже маємо певний досвід спілкування. Пам'ятаю свій візит до Вас позаминулого літа, коли я готувала матеріал на судову тему «Після весілля». Ви уважно вислухали мої аргументи, згодні, що все треба перевірити, але після публікації дали відповідь, як і до цього: все правильно, рішення справедливе. І всі аргументи, як вода в пісок... Тож на цей раз я лише хотіла викликати компетентних людей на дискусію, на жаль, Ви не побажали взяти в ній участь...

С. ОРЕЛ.

НА ЖАЛЬ,

ФЕМІДА

СЕРДИТЬСЯ...

НА КОНКУРС «ДЖЕРЕЛА»

На полотняних білених скриньках Яриють велелюді письменна

Ці нехитрі на перший погляд рядки — з вірша "Рушник" кировоградця Петра Селецького набувають в контексті нашої розмови особливого змісту. Динамічний і переломний характер сучасної епохи ставить перед кожною мислячою людиною питання про майбутнє культури, про майбутній день земної цивілізації. Стоячи сьогодні на порозі страхотливих екологічних криз, варто знову й знову повертатися до мудрості наших пращурів, аби хоч трохи повчитися у них шанобливого ставлення до природи, ще раз подивуватися гармонії їхнього поетичного світобачення, яке ми називаємо міфологічним.

Орнаментальні знаки є своєрідною прамовою, алфавіт якої складається з кількох тисяч знаків, нині ще мало досліджених. А навчитися читати ці "тексти" ми зможемо, заглибившись у світ уявлень наших далеких предків про всесвіт, таємницю життя і смерті, суспільство, а разом з тим зрозуміти і осмислити витoki й самоцінність нашої сьогодишньої культури.

Найдавніший — індоєвропейський шар мотивів і тем присутній у складі українського фольклору може бути виділений; згідно з думкою М.О.Максимовича: "... У всіх племен індоєвропейського кола лежить в основі один спільний запас вірувань і слів, який згодом у кожного племені, розвинувшись по-своєму, і владнався особіно у кожного".

Що ж із цього спільного запасу стало надбанням українського фольклору? Архаїчні уявлення наших пращурів про походження світу, людини перейшли в художню мову орнаментів, як і в мову поетичної народної творчості.

Як ще не було початку світу.
То ще не було ні неба, ні землі,

А лишень було широке море,
А на тім морі явір зелений.
На тім яворі три голубочки,
Три голубочки раду радили:
Як би ми, браття, світ поставили?

На основі археологічних даних вчені доводять, що таке уявлення про світ та основна маса орнаментальних мотивів сформувалась ще в первісному мистецтві.

Найдревніші ашело-мустьєрські графічні знаки — паралельні насічки, зигзаги та спіральні ромбічно-меандрові візерунки, подібні до сучасних "закінчених", "гадючок", "хвилюнок", "баранячих рогів", присутні на вирізьблених з мамонтового бивня предметах Мізинської палеолітичної стоянки на Чернігівщині. Візуально вони ідентичні з лічилю-календарними знаками фіксації положень Сонця та Місяця, але, можливо, виражали й ширший спектр природних явищ. Так М.Гимбутас, автор капітального дослідження про релігійні уявлення стародавнього населення Європи, трактує меандри як космічні символи, пов'язані з водною стихією /нижнім світом первісної космології/.

Підтвердженням цього є й археологічні знахідки з трипільських поселень на території нашої області. Одне з них — в селі Володимирівці Новоархангельського району. Звертає на себе увагу велика кількість натуралістичних та стилізованих /у вигляді спіралі/ зображень змії /мал. 1/.

В уявленнях древніх хліборобів — це знак змії, яка жила біля води й була її охоронницею. А особливу роль води в землеробстві люди уже прекрасно розуміли. Не завжди посаджені рослини приносили бажаний урожай, бо це залежало від умов, непередбачуваних

людям, і звідси йшло прагнення якимось допомогти природним процесам. Що й привело до виникнення імітативно-ілюстративної магії, коли горшки мислилися як символ блага, родючості і космосу, а намальовані сюжети надавали посудину властивостей макрокосмосу.

Охоронні мотиви займають важливе місце в символіці трипільців і є традиційними; але головний мотив, який проходить через все трипільське орнаментальне мистецтво — це мотив родючості. Йому підпорядковані ідеограми родючості, серед яких можна назвати світове дерево, солярні знаки /мал. 2/, схематичне зображення вим'я, жіночих грудей, статевих органів, знаки вагітності та інші символи родючості — ромби, квадрати, трикутники. Детально їх образний зміст дослідив Б.Рибаків у своїй праці "Язычество древних славян".

Характерна для трипільців величезна кількість жіночих статуєток /мал. 3/. Глина часто змішується з зерном, а сама поверхня покривається уже знайомими знаками, які мають чітку символіку й зустрічаються тільки в певних поєднаннях.

А.К.Амброз у своїй роботі "Раннеземледельческий культурный символ" /"Советская археология", №3, 1965 рік/ показав, що ромб, який займає значне місце в трипільському орнаменті, означає загальний символ жіночого начала в природі, поряд — Земля-Мати. Дерево Життя, засіяне поле і т.д., а чоловічий символ — символ сонця — кружечки, трикутники.

Подібну символіку та просторові уявлення бачимо й на кераміці племен уже пізнішої зрубної культури ХУІ-ХІІІ ст. до н.е. /мал. 4/. Так, на думку В.В.Отрошенка, орнаментальний мотив на горщиківі з кургану біля с.Новопавлівки відтворює ту ж триєдину структуру світу, в якій відбувається переміщення символу /образно-гусочки/ з "матеріального" світу в нижній "потойбічний". Причому, в середній зоні /"матеріальному світі"/ знаходимо дев'ять символів родючості, які не повторюються, і хоч багато сюжетів древніх орнаментів поки що не розшифровано, та основна система релігійних уявлень ранніх землеробів вимальовується доволі повно.

Створення світу розумілося як початок часу та простору, а йому передувало безструктурний Хаос, символом якого в слов'янській міфології було первісне Світло /"золоте"/ яйце. Чи не його (за одними міфами) зміє тотемічний преток трипільців /по-грецьки — "селегія", "селегія" — селедка; за іншими — пілома всім курочка Ряба?/ згадайте українську казку/.

Загадка народження Всесвіту втілюється у шанування та використання в ритуальних діях і української писанки, рушників, розпис та орнаменти яких зберегли просторово-часову модель первісних уявлень про світ. Ця модель, яка враховує наявність "середини", "верху" та "низу", найбільш повно реалізувалася в образі

Світового дерева. Через нього здійснюється контакт всіх трьох зон, а саме воно виступає в різних іпостасях як ідея центру, космічна вісь. Дерево Пізнання, Дерево Роду /мал. 5/, від якого залежить життя на землі. Тому часто й охороняється фантастичними зображеннями птахів — втілень космічних явищ.

На Світових деревах ці птахи "живуть" на стовбурах, біля верхівок і коріння, символізуючи ще й душі покійних, підземне життя та вознесіння на небо. До різних частин цього дерева відносяться й різні явища природи та образи.

Крона — це небо, три великі квітки /три голубочки з ритуальної пісні/; це також Місяць, Сонце і Вранішня Зоря /Венера/.

Стовбур — це матеріальний світ, долина, людина, тварини з "теплим диханням".

Коріння — підземний світ, вода, змії та тварини, що живуть в норах.

На рушниках кінця ХІХ-поч. ХХ ст., які знаходяться у фондах Кіровоградського краєзнавчого музею, зібраних на території нашої області, Світове дерево — рослина без виражених ботаничних ознак. Часто зображається у вазонах або чашках, які мають численні варіанти.

О.О.Потебня порівнює таку схему дерева з християнським "хресним деревом", яке в Едемі "ізрасте на три стовпи". Це й весільне гілечко та верба, яку освячують перед Паскою; маємо, отже, ще язичницький відгомін вшанування дерева Життя.

Над Світовим деревом на вишивках зображуються різні варіанти мотиву зірки, що символізують зоряне небо. В різних регіонах області "зірочки", "зорки", "зірочки" здебільшого восьмикутні, рідше — шестикутні. У Гончарстві "зірки" зображаються також перехресним риском, плямкою, оточеною цяточками. На кировоградських писанках зіркові мотиви трапляються й під назвами "квітки", "рожі" /мал. 6/.

Цікаві аналогії "триповерхової" моделі Всесвіту, які свідчать про спільність та спорідненість наших індоєвропейських предків, знаходимо у пізньохетських рельєфах — красномовний і стародавній звичай — малювати на лобі померлого три лінії сажею.

Поряд із триступінчастою вертикальною моделлю Всесвіту, символ Світового дерева як центр світу визначав і горизонтальний поділ через цифру "чотири" та "квадрат" /південь — північ-захід-схід/, а також був символом бігу часу, зміни циклів у природі.

Чотири пори дня, чотири тижні в місяці /за фазами місяця/, чотири пори року, народження, юність, старість, смерть виражалися у геометричному орнаменті накладанням квадратів днів на місяці, місяців на роки і т.д. В результаті одержуємо український геометричний орнамент, який знову ж таки чітко поділяється на три вертикальні зони, де в середній зоні по горизонтальній осі вишивальниці створюють безкінечну орнаментальну смужку — символ життя та часу, в конструктивній основі, якої закладено квадрат /мал. 7/. Поєднання потрійної вертикальної та горизонтальної структури дає можливість універсально описати всякий стан Всесвіту та його сфер. І при накладанні вертикалі /3/ на горизонталь /4/ одержуємо найпоширеніший символ і мотив української народної орнаментики, що сформувався ще в період енеоліту — "Хрест" /3+4/ а звідси, мабуть, і

особливе ставлення в народі до числа 7.

Потрібно звернути увагу і на те, що для нашої культури завжди було характерним з однієї сторони — консервативність так як орнаменти несли в собі магічне і культове значення, а з іншої — активне усвоєння елементів чужих та споріднених культур, що вносило новий живий струмінь. Це і створило особливий колорит народного мистецтва нашого краю. Такі впливи і сьогодні помітні в декоративно-прикладному мистецтві багатьох сіл Кіровоградщини, які заселені у ХІХ-ХІХ ст. вихідцями з Болгарії /с. Вільшанка/, Молдавії /Олександрівка/, Росії /с. Клинці/, Сербії, інших регіонів України.

Художня мова древніх орнаментів, яка і сьогодні присутня в творах народного мистецтва центральної України /Кіровоградщини/ розкриває багатство форм, кольору ритмів та числових поєднань зображень, а сучасне декоративно-прикладне мистецтво повне етнічного колориту багато в чому переукрується з архаїчного палеолітичного символікою.

На рушниках та одязі ХІХ поч. ХХ ст., який знаходиться у фондах Кіровоградського краєзнавчого музею часто бачимо співіснування язичницької та християнської символіки. Цікаво у цьому плані і рушники із с. Цибулевого Знамянського району.

За свідченням нашого земляка-етнографа В.Ястребова бачимо, що ще сто років тому процвітали й промисли писанкарства на території нашої області. На сьогодні від них не залишилось і сліду, а тому будь-які свідчення про них для нас надзвичайно важливі.

Подібна доля спіткала й славетні колись на всю Україну гончарні промисли в с. Цвітному Олександрівського району кількостисполітні традиції /витоків п., очевидно, можна знайти ще в чорноліській археологічній культурі/ була планомірно знищена. Закриті місцеві копальні високоякісної глини, знищено й традиційні орнаменти — замінили взяті з примітивного "Альбома образцов орнаментов для промислов" Старі гончарі розповідають, що майстрів, які недотримувалися "стандарту", звільняли з роботи.

Промовистим прикладом такої "народної продукції" є й сучасні убогі вазони, тарілки та глечики із сірим невивражним орнаментом. У тяжкому "аварійному" стані сьогодні знаходяться також самодіяльні художники та вишивальниці, є серед них і прикуті до ліжка. Лише ціною невимовних зусиль вдається їм діставати полотна, фарби, пензлі. Чи зможуть ці люди, які доносять до нас естафету образно закондатованої мудрості наших предків, вижити сьогодні?

Чи є кому діло до цього жалюгідного існування народних традицій та промислів у нас на Кіровоградщині сьогодні? Тому найнеобхіднішим тепер для нас має стати дослідження, відродження та подальший розвиток традицій немирної тисячолітньої народної культури.

О.БОСІЙ,
художник.

ПЕРШИЙ ДАН — У ДЕВ'ЯТЬ РОКІВ!

НАША газета вже не раз писала про розвиток на Кіровоградщині таких популярних серед молоді систем фізичного та психічного загартовування, якими є східні єдиноборства, зокрема, карате. Сьогодні кіровоградські каратейсти вже стали помітними у республіці. Про це говорить хоча б той факт, що саме у нашому місті нещодавно був проведений чемпіонат України з карате-до-кіокусенкай. Зміцнюються дружні зв'язки наших спортсменів з майстрами Болгарії, Угорщини, західних країн та Японії. Уже систематичним став обмін делегаціями між спортивними клубами. Ось один із найсвіжіших прикладів. Розповідає голова Клубу «Шотокан» заводу «Гідросила» Ігор Четвертак, який нещодавно повернувся з тренувальних зборів у Болгарії.

Збір, який проводив японський майстер Тейшо Отаке (VI дан), організувала Болгарська асоціація шотокан карате-до (БШКА), на запрошення якої я й прибув у місто Бургас, на спортивну базу клубу карате «Нептун». Саме тут зібралися 160 болгарських спортсменів. Тренування проводилися двічі на день, вранці і ввечері. Я займався у групі старших учнів (від 5 кіу до II дана), якою безпосередньо керував сенсей Отаке. До речі, цьому чудовому майстру у вересні виповнюється 44 роки, та він вражав нас своєю відточеною технікою, й тим, з якою легко виконував найскладніші елементи. На моє прохання болгарські товариші зробили відеозапис одного тренування, який дає змогу будь-якому новачку побачити своїми очима, яка це тяжка праця і водночас — захоплююче ви-

довище — справжнє карате.

Після закінчення зборів я повинен був пройти атестаційні іспити. Мені була надана можливість скласти іспити по програмі 4 кіу (другий синій пояс). Атестаційна комісія, до складу якої входили Тейшо Отаке, Спас Спасов (II дан), Георгі Лазарідіс (Греція, II дан) та Діонісій Гугушев (I дан) дуже суворо ставилася до чистоти виконання обов'язкової техніки, але всю програму я виконав успішно і керівник зборів Т. Отаке власноручно розписався у моїй заліковій книжці.

Взагалі, поїздка до Болгарії надала можливість значно поглибити і розширити свій спортивний досвід. Я мав змогу спостерігати техніку кращих каратейстів Софійської академії шотокан карате-до, яку очолює Тоцуши Морізумі (I дан), особистий друг знаменитого сенсея Каназави (IX дан), брав також участь у тренувальному триденному зборі, організованому Загальноболгарською федерацією традиційного карате під керівництвом грецького майстра Сарафіса (VI дан). Треба відзначити, що болгарське карате розвивається у складних умовах гострої конкурентної боротьби різних стилів та напрямків, однак, коли приїжджає великий

майстер, то, не дивлячись на особисті неприйняття та протиріччя, до тренувального залу приходять усі. Бо самовдосконалення під керівництвом Учителя ставиться понад усі непорозуміння. Я вважаю, що це повинно бути прикладом спортивною та людської гідності для наших спортсменів.

У Болгарії мене здивувало багато. Але хотів би зупинитися ще тільки на одному. Це — участь у тренувальних зборах ді-

тей. Я спостерігав за 9-річним Димитром Спасовим, який незважаючи на свій вік, має I дан (I.K.A.) і був проголошений чемпіоном Греції 1990 року серед дітей по техніці катата. Це іще раз доводить не тільки можливість займатися карате дітям з 5-6-річного віку, а й користність цих систематичних занять для їх фізичного та духовного розвитку. Тож запрошую до нас у Клуб «Шотокан» усіх бажаючих! Записав Ю. ЛЕОНОВ.

Реклама

КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ ФІЛІАЛ ХАРКІВСЬКОГО
ПОЛІТЕХНІЧНОГО ІНСТИТУТУ
З ВЕРЕСНЯ 1991 РОКУ ПОЧИНАЄ
НАВІР НА ЗАОЧНІ ПІДГОТОВЧІ КУРСИ

Мета курсів — допомогти молоді, яка працює чи вчиться самостійно, підготуватися до вступних екзаменів в будь-який вуз.

Підготовка ведеться з математики, фізики, російської, української мови та літератури, хімії.

Курси дев'ятимісячні, платні (57 крб. 75 коп. за весь строк навчання).

За довідками звертайтеся на адресу:

315314, м. Кременчук Полтавської обл., вул. Першотравнева, 20, філіалу XIII, підготовчі курси.

Телефон 3-63-93.

Обов'язково вкладіть свій конверт з домашньою адресою.

Дирекція.

КІКБОКСИНГ — СПРАВА ЧОЛОВІЧА

Усе життя Олександра Задорожного тісно пов'язане із спортом. Уже в дев'ять років він серйозно захопився боксом, хоч у селищі Гарманівка Компанієвського району й не було справжньої спортивної секції. Був тільки юнацький ентузіазм та старенькі боксерські рукавички. Пізніше, під час навчання в морехідній школі, Олександр кілька разів ставав чемпіоном Криму з боксу у ваговій категорії до 63,5 кілограмів. А під час армійської служби в Туркменістані він став чемпіоном Збройних Сил Військового округу, виконав норматив майстра спорту. Тоді ж Задорожний захопився рукопашним боем — обов'язковою фізичною дисципліною десантників. З часом прийшов смак до східних видів єдиноборств.

В 1976 році я поїхав на острів Сахалін, де почав працювати матросом на флоті закордонного плавання. Ходив до Японії, Таїланду, Китаю. Там і зрозумів, що східні єдиноборства не тільки спорт, скільки спосіб життя. Почав вивчати східну філософію, медицину. А після праці на Далекому Сході

повернувся додому, де зустрів Олександра Кузьміна, який минулого року, до речі, виграв Кубок СРСР з карате кіокусенкай. Саме тоді Кузьмін створював в Кіровограді господарсько-спортивний клуб східних єдиноборств, відомий сьогодні вже й за межами області. Я став тренером-інструктором в підлітковому клубі «Вогник».

Але незабаром ви перейшли до СПТУ-4 й знову повернулися до рукопашного бою...

Причина така. Ще під час служби в армії зустрів чимало хлопців зовсім не підготовлених до армійських знегод. І моя перша група в училищі була створена саме з допризовної молоді. Всі солдати хлопців служать нині

в армії, деякі вже повернулися додому.

В чому ж секрет успіху вашої секції? Адже карате, на мою думку, все ж більше приваблює молодь, ніж рукопашний бій?

Справа в тому, що моя школа будується на популярному стилі джудокундо. А це — бойовість, витривалість, видовишність, нарешті.

З першого вересня цього року СПТУ-4 вирішило стати «піонером» нового виду спорту — кікбоксингу. Що це таке? І чи варто перебудовувати свою роботу в незвичному для нашого міста спортивному напрямку?

Два роки тому створено республіканську федерацію з кікбоксингу. Вийшло так, що Кіровоград залишився осторонь нової хвилі в спорті. До того ж — дуже цікавої. Кікбоксинг — поєднання боксу й карате. Між іншим, мене підтримали голова спортивного комітету спортивного товариства «Трудові резерви» Олександр Євграфович Янчук та старший викладач кафедри фізвиховання СПТУ-4 Юрій Якович Сокол. А що стосується незвичної справи, то це — завжди цікаво.

Мабуть, вже з'явилися перші проблеми?

Вони, можливо, попереді. У всякому випадку із придбанням спортивних інвентаря проблем немає. Діяльність будуватимемо на господарсько-спортивному. Це — показові виступи, зустрічі з представниками інших регіонів країни. В перспективі плануємо випустити власного друкованого видання, яке пропагуватиме цей вид спорту серед молоді.

А як стати членом вашої секції?

З початку нового навчального року набрано першої групи. Всіх бажаючих просимо завітати до спортивного залу СПТУ-4 у понеділок, середу та п'ятницю з 18 до 22 години.

Розмову вів
С. БОНДАРЄВ.

Оголошення

МП «Ініціатива»

ТЕРМІНОВО ПОТРІБНІ:

— мулярі (оплата 800—1000 карбованців) та працівники інших будівельних спеціальностей;

— водії з автомашиною (оплата за домовленістю);

— виконроб зі стажем роботи (оклад 700 крб. і вище).

Потребуючі дістають житло через 2—3 роки.

Звертатися у понеділок, середу, п'ятницю з 14 до 15 год. за адресою: м. Кіровоград, вул. Олександрійська, 87. Їхати автобусами №№ 123, 126, 130 до зупинки «Баня» (у приміщенні МДП «Райдуга»).

Телефон 22-38-23.

Оголошення

ЛИШЕ ОДИН ДЕНЬ

18 ВЕРЕСНЯ НА СТАДІОНІ СК «ЗІРКА»

шоу

Пилипа Киркорова

з участю інструментальної групи та балету «Теодор».

Початок о 17.00 та 20.00.

Квитки продаються у касах філармонії, УТО «Кіровоград», уповноваженими на підприємствах та в установах.

Приймаються колективні заявки.

понеділок

16 ВЕРЕСНЯ

УТ (1 програма)

16.00 Новини. 16.10 "Веселка" (Павлівські казки. Кіровоград). 16.35 День за днем. (Кіровоград). 16.55 "Дитячий телетеатр". "Лисиця, що впала з неба". Лялькова вистава. 18.00 Філармонія: 35-й сезон. (Кіровоград). 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Хто ми?". Громадсько-політичний відеотижневик. Частина 1. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Камерний концерт. 21.30 Реклама. 21.35 "Хто ми?". Частина 2. 22.35 Вечірній вісник. 23.05 Все про кіно. 0.20 Нічний телезал. Фільм-вистава "Подарунок".

ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 А.Платонов. "Чевенгур". Прем'єра фільму-вистави. 12.00 ТСН. 12.15 "Торговий ряд". Комерційний вісник. 12.30 Футбольний огляд. 13.05 "Багато голосів - один світ". 15.15 "Африканич". Художній телефільм. 16.25 Дитяча година. 3 уроком французької мови. 17.25 Фольклорний балет Мексика. 18.00 Ринок: година вибору. 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 "Торговий ряд". Комерційний вісник. 18.55 Прем'єра документального фільму "Свій - чужий". 19.45 А.Платонов. "Чевенгур". Прем'єра фільму-вистави. 21.00 Інформаційна програма. 21.40 Продовження фільму-вистави "Чевенгур". 23.25 ТСН. 23.45 "Наш паровоз, вперед лети...". 0.35 Джазові портрети.

УТ (2 програма)

ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 "Великий секрет для маленької компанії". Мультфільм. 8.35 Італійська мова. 9.05 Російська мова. 9.35 Світ грошей Адама Сміта. 10.15 "Бесіди про російську культуру". Передача 1. 11.00 Телеб'єржа. 11.30 Презентація журналу "Столиця". 12.45 Музична колекція. 13.00 "Зима - не польовий сезон". Художній телефільм. 14.10 С.Франк. Соната для віолончелі і фортепіано ля мажор. 14.40 "Хто ти? Що ти?". Документальний телефільм. 17.00 Перший Білоруський конкурс молодих виконавців естрадної пісні. 18.00 Спортивна гімнастика. Чемпіонат світу. Передача з США. 19.00 Музичний фільм "Мені наснилась музика". 19.30 Телеб'єржа інформуює. 19.55 Реклама. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 "Країна героїв". Документальний фільм. 21.30 Політична програма. 21.55 П'яте колесо. Художньо-публіцистична програма. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 П'яте колесо /продовження/. 0.35 "Вертикаль". Прем'єра документального фільму "Батьківщина П'ятицького".

вівторок

17 ВЕРЕСНЯ

УТ (1 програма)

7.30 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Музичний фільм "Осінні контрасти". 9.20 Для дітей. Художній телефільм "Мері Поппінс, до побачення". 1 і 2 серії. 11.40 Шкільний екран. 11 кл. Українська література. М.Бажан. Сторінки творчості. 12.10 Концерт симфонічної музики. 12.55 Все про кіно. 14.10 Доброго вам здоров'я. 16.00 Новини. 16.10 Для дітей "Веселка". 16.40 На допомогу школі. Російська література. "Біблія як пам'ятник світової культури". 17.10 Телефільм "Захист Києва". /Вступне слово директора Музею історії Великої Вітчизняної війни/. 17.40 Ліричний концерт. 18.00 На 1У Сесії Верховної Ради України. 19.00 Актуальна камера. 19.30 На 1У сесії Верховної Ради України. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 На 1У сесії Верховної Ради України. У перерві - Вечірній вісник.

ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Співає І.Журина. 9.15 "Як Ваня жінку вибирав". Мультфільм. 9.35 Дитяча година. 3 уроком французької мови. 10.35 Ж.-П.Венцель. "Осінній вітер. Телеспектакль. 11.45 Біржові новини. 12.00 ТСН. 12.15 Хокей. Кубок Канади. Фінал. 14.15 Телеміст. 15.00 ТСН. 15.15 "Сутичка". Художній телефільм. 1 серія. 16.20 "Разом з чемпіонами". 16.35 Дитячий музичний клуб. 17.20 "П'ять днів на тверській землі". 17.50 "Будівельник". Мультфільм. 18.00 Світ захоплених. 18.15 ТСН. Міжнародний випуск. 18.30 Політичні діалоги. 19.00 Хокей. Кубок Канади. Фінал. 21.00 Інформаційна програма. 21.40 "Сімейна хроніка давніх знайомих". Прем'єра документального телефільму "Юля". 1 і 2 серії. В перерві - 22.35 Біржові новини. 23.40 ТСН. 23.55 Спогади про пісню. 0.10 Бесіди з єпископом Василем Родзянком. Передача 3. 0.40 "Але одна душа у людини...". Творчий портрет композитора Г.Дмитрієва.

УТ (2 програма)

ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 "Осіння рибалка". Мультфільм. 8.30 Французька мова 1 рік навчання. 9.00 Клуб до світового ринку. 9.30 Французька мова 2 рік навчання. 10.00 Авторські програми А.Адоскіна. В.А.Жуковський. 11.00 Ключі срібні. "Туганлик". Фестиваль-братання і братерства. 11.40 "К-2 представляє". 12.40 "Зіна - кращий друг дітей". 13.10 "Чотири неділі". Художній телефільм. 1 серія. 14.15 Ритмічна гімнастика. 14.45 "Гідронавти". Документальний фільм. 15.05 "Будинок над Окою". 17.00 Кінопубліцистика союзних республік. 17.50 "Справа минула". Мультфільм. 18.00 Інформаційно-художня програма. 19.00 Парламентський вісник Росії. 19.15 Київська панорама. 19.45 Фільм-концерт "Одного вечора". 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Селянське питання. Передача 1. 20.50 "Вище, ніж любов". Ескіз до портрету О.Образцова. 21.45 Політвідділ. 22.30 "Слід". Документальний фільм. 23.00 Вісті. 23.20 "Кінер-театр". або "Ех, дубінушка ухнем!". 0.05 "Воскресіння". /М.Сліченко/.

середа

18 ВЕРЕСНЯ

УТ (1 програма)

7.30 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Телефільм "На Волхві". 9.10 Й.Брамс. "Реквієм". 10.35 Шкільний екран. 5 кл. Музика. "Картини природи в музиці". 11.05 "Кукурік і ко". Розважальна програма для дітей. 12.05 Г.Аронов. В.Філіппенко "Ой, сусідко". Вистава. 16.00 Новини. 16.15 "Дитячий телетеатр". "Смачного, тигре!". Лялькова вистава. 17.15 "Газ - наш друг". (Кіровоград) 17.30 День за днем. (Кіровоград) 18.00 На 1У сесії Верховної Ради України. 19.00 Актуальна камера. 19.30 Студія "1 грудня". 20.45 На добраніч, діти! 21.00 На 1У сесії Верховної Ради України. У перерві - Вечірній вісник.

ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.05 "Дитячий музичний клуб". 9.50 Прем'єра художнього телефільму "В чеканні Елізабет". 11.05 "Сімейна хроніка давніх знайомих". Документальний телефільм "Юля". 1 серія. 12.00 ТСН. 12.15 2 серія документального телефільму "Юля". 13.05 Мама, тато і я. 15.00 ТСН. 15.15 "Сутичка". Художній телефільм. 2 серія. 16.20 Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 17.20 "Планета". 18.05 Футбол. Кубок УЄФА. 1/32 фіналу. "Ваці Іззо" /Угорщина/ "Динамо" /Москва/. 2 тайм. 18.55 ТСН. 19.10 "Світ захоплених". 19.25 Й.С.Бах. Брандербургський концерт 6. 19.45 Прем'єра художнього телефільму "В чеканні Елізабет". 21.00 Інформаційна програма. 21.40 Мультфільм для дорослих. 22.00 Футбол. Європейські кубки. 23.55 ТСН. 0.10 "П'ять плюс".

УТ (2 програма)

ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.15 "Як ведмечатко і віслючок у школу ходили". Мультфільми. 8.25 Німецька мова. 1 рік навчання. 8.55 "Телеюк". Журнал. 9.25 Німецька мова. 2 рік навчання. 9.55 Авторські програми І.Саввіної. Героїні п'єс О.Островського. 11.00 Політвідділ. 11.45 "Слід". Документальний фільм. 12.15 "Свята Русь земля". Поетеса Л.Петракова і співачка Г.Синицина. 13.00 "Чотири неділі". Художній телефільм. 2 серія. 14.05 "Акторська біржа-91". 15.10 Л.Бернштейн. "Дивертисмент". Виконує симфонічний оркестр Баварського радіо. 17.00 Документальний фільм. 17.20 Музичний телеабонемент. А.Дворжак. До 150-річчя з дня народження. Квінтет. 18.15 Київська панорама. 18.45 Грає Н.Малій /арфа/. 19.00 Футбол. Кубок володарів кубків. 1/16 фіналу. ЦСКА - "Рома" /Італія/. У перерві - 19.45 Вісті. 20.50 Вечірня казка. 21.05 "Пробудження". Документальний фільм. 22.05 Програма Філа Донах'ю. "Дівчата з Лас-Вегаса". 23.00 Вісті. 23.20 "Вчуся розуміти". Письменник В.Лідков. 0.00 Концерт народної артистки СРСР І.Архипової.

четвер

19 ВЕРЕСНЯ

УТ (1 програма)

7.30 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Художній фільм "Прощання з Петербургом". 10.35 Шкільний екран. 11 кл. Фізика. Електромагнітні колювання. 11.05 Концерт органної музики. 11.45 Мультпанорама. 12.45 Є.Максименко. "Хто дасть мені крила". Вистава. 16.00 Новини. 16.15 Для дітей. Веселка. 16.35 Республіканська фізико-математична школа. Метод кординат. Передача 2. 17.05 Цирк, цирк, цирк. 18.00 Телефільм "День на спаді тепла". 18.30 На 1У сесії Верховної Ради України. 19.00 Актуальна камера. 19.30 На 1У сесії Верховної Ради України. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 На 1У сесії Верховної Ради України.

ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 Дитяча година. 3 уроком англійської мови. 10.00 Прем'єра художнього телефільму "Розлучниця". 11.25 Актуальний репортаж. 11.45 За зведеннями МВС. 12.00 ТСН. 12.15 Футбол. Європейські кубки. 14.15 Телеміст. 15.00 ТСН. 15.15 "Таємні милості". Художній телефільм. 1 серія. 16.20 Співає І.Шакіров. 16.50 Фільм - дітям. "Літні враження про планету "Зет". 1 серія. 17.55 Прем'єра мультфільму "Супутник "Ікри". 18.05 Біржовий пілот. 18.15 Світ захоплених. 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 ... До 16 і старші. 19.30 "Яблуко". Мультфільм для дорослих. 19.35 Прем'єра художнього телефільму "Розлучниця". 21.00 Інформаційна програма. 21.40 За зведеннями МВС. 21.55 Запрошення до музики. 23.35 ТСН. 23.50 Футбольний огляд. 0.20 Бесіди з єпископом Василем Родзянко. Передача 4. 0.40 Концерт смоленського російського народного оркестру.

УТ (2 програма)

ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.15 Мультфільми. 8.30 Іспанська мова. 1 рік навчання. 9.00 "Бурда моден" пропонує... 9.30 Іспанська мова. 2 рік навчання. 10.00 Ритмічна гімнастика. 10.30 О.Вампілов. "Будинок вікнами в поле". Телевистава. 11.00 "Пробудження". Документальний фільм. 12.00 Музична колекція. 12.15 "Лузья губа". 13.00 "Наперекір долі". Художній телефільм. 1 серія. 14.05 "Під покровом Арапату". Документальний телефільм. 14.35 Цирк, цирк, цирк. Веселі клоуни. 17.00 Прем'єра документального телефільму "Літас ведмідь по піднебессю". 17.40 "Будинок". Проблеми в будівництві житла для воїнів-афганців. 18.00 "Добра пам'ять села Прелестне". 19.00 Парламентський вісник Росії. 19.15 Київська панорама. 19.45 Мелодії і ритми. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Селянське питання. Фермерські уроки. Передача 2. 20.50 "Команда Питирима". Благодійна акція Товариства радянсько-шведської дружби. 21.10 На сесії Верховної Ради РРФСР. 21.50 П'яте колесо. Художньо-публіцистична програма. 22.55 Реклама. 23.00 Вісті. 23.20 П'яте колесо. /Продовження/.

п'ятниця

20 ВЕРЕСНЯ

ЦТ (1 програма)

6.30 Ранок. 9.00 ...до 16 і старші. 9.45 Інновація. 10.00 Театр одного актора. Є.Шифрін. "Я співаю Шостаковича". 11.30 "По щучому велінню". Мультфільм. 12.00 ТСН. 12.15 Футбольний огляд. 15.00 ТСН. 15.15 "Таємні милості". Художній телефільм. 2 серія. 16.20 Концерт Л.Власенка /фортепіано/. 16.45 Мультфільм. 16.15 Фільм - дітям. "Літні враження про планету "Зет". 2 серія. 18.00 Біржові новини. 18.30 ТСН. Міжнародний випуск. 18.45 Людина і закон. 19.30 Партнер. 20.00 Фотокурс "Земля - наш спільний дім". 20.05 "Від" представляє: "Поле чудес". 21.00 Інформаційна програма. 21.55 "Від" представляє. У перерві - 23.45 ТСН. 1.25 "Відпустка за свій рахунок". Художній телефільм. 1 серія.

УТ (1 програма)

7.30 Відеоблок "Ранкова мозаїка". 9.00 Маленький концерт. 9.10 Художній фільм "Дамське танго". 10.35 Шкільний екран. 7 кл. Українська література. Народні думи. 11.05 Дзвони Чорнобиль. Розсекречені архіви. 12.20 Т.Уайдлер. Т.Уільямс. Т.Турріні "Різдвяний обід". Вистава. 16.00 Новини. 16.15 Грає "Діксі-д". 16.45 Спортивні телефільми. 17.15 Науково-популярний фільм "Коліс...". (Кіровоград). 17.35 "Дзеркало". Програма Кіровоградської міської Ради народних депутатів. 18.00 На 1У сесії Верховної Ради України. 19.00 Актуальна камера. 19.30 На 1У сесії Верховної Ради України. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 На 1У сесії Верховної Ради України. У перерві - Вечірній вісник.

УТ (2 програма)

ЦТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 "Микита Коцюм'яка". Мультфільм. 8.35 Англійська мова. 1 рік навчання. 9.05 Розминка для ерудитів. 9.35 Англійська мова 2 рік навчання. Сімейний альбом США. 10.05 Співає лауреат телерадіоконкурсу "Голоси Росії" Л. Ніколаєва. 10.15 У світі тварин. /3 сурдоперекладом/. 11.00 Невідома Росія. Муромські святі: Петро і Февронія. 11.25 "Після летаргії". Документальний фільм. 12.55 "Наперекір долі". Художній телефільм. 2 серія. 14.05 Музичний телеабонемент. 15.05 "Передмова до міста". Документальний телефільм. 17.00 "Ключ до світового ринку". 17.30 "На шляху до Альбертіно". 18.00 Педагогіка для всіх. 19.00 В уряді Росії. 19.15 Київська панорама. 19.45 Портрет художника. Дизайнер І.Кузнєцова. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Селянське питання. "КПРС, або якого кольору кішка...". Передача 3. 20.50 На сесії Верховної Ради РРФСР. 21.20 "Перед тим, як посміятися". Художній фільм. 23.00 Вісті. 23.20 "Асамблея неприборканої моди". Міжнародний фестиваль. 0.05 Легка атлетика. Міжнародні змагання серії Гран-прі. Фінал.

субота

21 ВЕРЕСНЯ

УТ (1 програма)

7.30 Ритмічна гімнастика. 7.50 Закарпатські візерунки. 8.25 Телефільм "Елегія". 8.50 Новини. 9.10 Документальний фільм "Почута музика". 9.25 Літературні зустрічі. Письменник Василь Аксьонов. 10.40 Танцюють діти. 11.40 Доброго вам здоров'я. Ендокринні захворювання. 11.55 Художній фільм для дітей "4:0 на користь Тетянки". 13.20 Новини. 13.35 Прем'єра документального телефільму "Дім. Рідна земля". Фільм 1. 14.35 "Народознавство". 15.05 Мультфільм. 15.20 Г.Квітка-Основа-Яненко. "Москаль-чарівник". Вистава. 16.40 "Відсвіти". Мистецький альманах. 17.45 "Свято бального танцю". Музична програма. 18.30 Земле моя. Архітектурний конкурс "Дніпро ХХІ століття". 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Альма Матер". До 150-річчя Київського медичного інституту. 20.15 Українські народні пісні у виконанні Г.Гаркуші. 20.40 Реклама. 20.45 На добраніч, діти! 21.00 Відеокліпи українського телебачення. 21.35 Молодіжна студія "ГАРТ". У перерві - Вечірній вісник. 0.05 Нічний телезал. Світлиця.

ЦТ (1 програма)

6.30 Співає Марина Капура. 6.55 "Школа чарівників". Документальний фільм. 7.15 Мультфільми. 7.45 "Зупинись, мить". 8.00 Ритмічна гімнастика. 8.30 ТСН. 8.45 Рух без небезпеки. 9.15 О.Островський. "Не все коту маслано". Фільм-вистава. 11.25 Ранкова розважальна програма. 11.55 Очевидне - неймовірне. 12.40 Музичний кіоск. 13.10 Прем'єра документального телефільму "Питання "Чайника". 13.30 Фільми режисера М.Захарова. "Формула кохання". 15.00 ТСН. 15.15 "Точка зору. Дискусійний клуб студії "Публіцист". 16.00 "У світі казок і пригод". Художній фільм "Садко". 17.40 Московський Кремль. Терми. Фільм 3. 18.10 Прем'єра мультфільму "Бджола Майя". 13 серія. 18.35 Пісня-91. 19.30 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм "Лорна Дунн". /Великобританія/. 21.00 Інформаційна програма. 21.40 "Щасливий випадок". Сімейна телевізійна. 22.40 "Не люблю - не слухай". 23.45 ТСН. 0.00 Спортмода -91. 1.25 "Відпустка за свій рахунок". Художній телефільм. 2 серія.

ЦТ (2 програма)

УТ (2 програма)

8.00 Гімнастика. 8.20 Здоров'я. 3 сурдоперекладом. 8.50 Спорт для всіх. 9.05 "Світ, в якому ми живемо". Документальні фільми режисера Д.Садирбаєва. "Білий табун". 9.30 Відеоканал. "Співдружність". 11.00 Програма ТБ Росії. Відеоканал "Плюс одинадцять". 13.00 Прем'єра науково-популярного фільму "Лики землі". 2 серія. 13.50 "Мана". Мультфільм. 14.05 "Форманта-91". Музичний фестиваль дитячих творчих колективів. 15.05 Клуб мандрівників. 3 сурдоперекладом. 16.05 Міжнародна панорама. 16.50 "АТВ-Брокер". 17.00 "Яблучний спас". Слідами трагічних подій. 17.45 В органічному залі. 18.15 "Росія встане...". 18.50 Мультфільми. 19.15 Українські мелодії. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Політична програма. 21.20 Художній фільм. 23.00 Вісті. 23.20 Частівка. XX століття.

неділя

22 ВЕРЕСНЯ

УТ (1 прлгрма)

7.30 Ритмічна гімнастика. 7.50 Зустріч з джазом. 8.15 Документальний телефільм "День поминання". 8.45 "У неділю вранці". Інформаційно-музична програма. 9.45 Новини. 10.00 "Два погляди в інтер'єрі часу". 10.40 Мультфільми. 11.15 Прем'єра документального телефільму. "Дім. Рідна земля". Фільм 2. 12.50 Новини. 13.00 Для дітей. "Канал "Д". 14.30 Село і люди. 15.15 Ви нам писали. Музична передача за листами телеглядачів. 16.00 Служба солдатська. 17.00 У країні Мультяндії. 18.15 Телеспортарена. 19.00 Актуальна камера. 19.30 "Інтершанс-91". Музична шоу-програма. 20.35 Бесіди лікаря. "Обережно: гриби!". 20.50 На добраніч, діти! 21.00 Естрадний концерт. 21.50 Українська біржа повідомляє, пропонує, рекомендує. 22.05 Художній фільм "Мідний ангел". 23.30 Вечірній вісник. 0.00 Нічний телезал. Кіноконцерт "Сторінки улюблених фільмів".

ЦТ (1 програма)

8.00 Формула -С. 8.30 ТСН. 8.45 Тираж "Спортлото". 9.00 "З ранку раненько". 10.00 Ранкова зоря. 12.00 "Клуб мандрівників". 13.00 Сільська година. 14.00 Під знаком "Пі". Частина 1. 15.00 ТСН. 15.15 "Під знаком "Пі". Частина 2. 15.45 "Нове покоління вибирає". 17.00 Міжнародна панорама. 17.45 Народні казки і притчі різних країн. 17.50 А. Шнітке. Сюїта в старовинному стилі. 18.05 "Уолт Дісней представляє". 18.55 Брейт-ринг. Юнацький турнір. Зустріч команд Одеси і Муром. 19.30 Вперше на екрані ЦТ. Художній фільм "Втеча з серіалу". 21.00 Інформаційна програма. 21.40 Футбольний огляд. 22.10 "Золоте руно". Перший міжнародний фестиваль-гра фольклору і етнографії народів країн басейну Чорного і Середземного морів. Відкриття. У перерві - 23.40 ТСН.

УТ (2 програма)

ЦТ (2 програма)

8.00 На зарядку ставай! 8.20 Мультфільм. 8.30 "Прогулянка в гори". 9.00 Хореографічні мініатюри Ю.Взорова. 9.50 "Валаам". Документальний фільм. 10.00 "Святе і вічне". 11.15 "Невідома Росія". "Таруські сторінки". 12.15 Програма Філа Донах'ю. "Дівчата з Лас-Вегаса". 13.05 "Ці старі, старі стрічки". К. Шульженко. 13.35 "Спаси і збережи". 14.20 "Жінка, яку він любив". Художній фільм. 16.05 "Пожежа \$ 7...". "П'яна Росія". 16.50 Ч. Айтматов. "і понад вік тривав день". Вистава. У перерві - документальний фільм. 20.00 Вісті. 20.15 Вечірня казка. 20.30 Політична програма. 21.40 Телеб'єржа інформуює. 22.10 Програма мультфільмів "Серйозні жарті". 23.00 Вісті. 23.20 К-2 представляє. "Плач за цензурою".

НА ДОЗВІЛІ СОЛОДКИЙ РІК

У вересні євреї всього світу святкують новий рік. Це свято має назву Рош-Гашана і відзначається 1-го та 2-го числа місяця Тишри.

Зрозуміло, на свято хочеться чогось смачного. Ось чому в цей день на стіл подається багато смачних страв. Залежно від місцевих традицій вони різні, але майже всюди у єврейських сім'ях подають: рибу — символ родючості; голову (барана або риби) — щоб бути «во главі», а не у хвості; моркву кружальцями — за формою та кольором вона повинна нагадувати золоті монети, багатство; круглу солодку халу з ізолюмом — щоб рік був повним, здоровим; овочі та фрукти — в надії на великий урожай; яблука з медом, які з'їдають на початку трапези одразу після хали, щоб рік був солодким та щасливим. Якщо маєте бажання, приготуйте ці страви, запевняємо — дуже смачно.

КРУГЛА ХАЛА

Розведіть дріжджі в теплій воді, додайте 0,5 склянки борошна, трохи цукру, добре перемішайте і залиште в теплом місці на 10 хвилин. Вскип'яте борошно — 3 склянки — у миску; додайте сіль, дріжджову суміш, цукор, яйця і

воду. Замісіть тісто. Потім додайте олію і знову замісіть. Якщо треба, додайте борошна. Тісто не повинно бути крутим. Залиште тісто хвилин на 3, потім вибийте об дошку і вимішайте. Додайте ошпарений ізолюм і ще раз вимішайте. Змажте миску олією, тісто теж і покладіть у миску. Залиште в теплом місці, доки не підніметься. Ще раз вимісіть тісто і залиште на годину в теплом місці. Розріжте напополам і з кожної зробіть новаски 50—60 см. Зверніть кожну новаску спіраллю так, щоб товстий кінець лежав у центрі. Покладіть хали на змащений лист, змажте жовтком, збитим з двома столовими ложками води і залиште хали на 25 у теплом місці, щоб піднялись. Печіть хали у попередньо нагрітій духовці на середньому вогні (180°C) хвилин 40—50.

Дріжджі — 100 г, тепла вода — 0,25 склянки, вода кімнатної температури — 0,75 склянки, цукор — 3 ст. ложки, сіль — 1 чайна ложка, борошно — 4 склянки, 3 яйця, олія — 3 ст. ложки, ізолюм — 0,25 склянки, 1 жовток.

КУГЛ КАРТОПЛЯНИЙ

Очищені овочі нарізати на тертці, або пропустити через м'ясорубку. Додайте збиті яйця і інші продук-

ти, перемішайте. Змажте форму, або глибину сноворідну, викладіть суміш і запікайте у духовці на середньому вогні доки не підрум'яніться (не більше години).

Картопля — 1 кг, середня цибулина, 1 велика морква, борошно з маці — 0,25 склянки, сіль — 1 чайна ложка, 2 яйця, жир — 3 столові ложки, перець за смаком.

ВАРЕНИЧКИ

Приготуйте тісто: просійте борошно, додайте сіль, яйця, воду і замісіть тісто. Змішайте у каструлі ягоди, цукор та лимонний сік, розведіть крохмал холодною водою і додайте до ягід. Проваріть все на слабкому вогні 10 хвилин, постійно помішуючи. Злийте сироп у посудину, ягодам дайте охолонути. Розкатайте тонким шаром тісто. Виріжте кільця діаметром 10 см, покладіть на кожне по столовій ложці ягід, приготуйте варенички. До столу подавати з сиропом та сметаною.

Борошно — 2 склянки, 2 яйця, вода — 1 столова ложка, сіль — 0,5 чайної ложки, кисла вишня (без кісточок), чорниця або брусниця — 3 склянки, цукор — 0,75 склянки, лимонний сік — 2 чайні ложки, крохмаль — 1 столова ложка, сметана — 1 склянка.

СМІЄТЬСЯ ГАБРОВО...

Двоє шоферів-габровців зустрілися на вузькому мості, та жоден з них не хотів витратити пального, щоб з'їхати назад.

Один з них розгорнув газету й почав читати, гадаючи, що другому набридне чекати і він з'їде. Але другий виліз з кабіни і, сівши на машині, гукнув: — Колего, коли прочитаєш газету, дай мені, я теж перегляну!

Знайомий наже габровцю: — Слушайте, я знаю, де машина, яну у вас украле.

Вчора, побачивши її, я негайно сів у танк і вистежив злодія. Машина знаходиться в гаражі...

— Знаю, знаю... — То чому ж ви не сповістили міліцію?

— Чекано, поки злодій замінить гуму, бо вона трохи попсувалася.

На знімку: рок-група «Кароліна».

Фото Д. ТКАЧЕНКА.

VIDEO

м. Кіровоград, вул. Полтавська, 71.

НЕДІЛЯ, 15 ВЕРЕСНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Краще майбутнє». Бойовик.
- 13.30 «Сліпа лють». Бойовик.
- 15.30 «Мисливці за привидами». 2 ч. Фантастика.
- 17.30 «Вампіри». Жахи.
- 19.30 «Індіо». Бойовик.
- 21.30 «І дитина». Комедія.

ПОНЕДІЛОК, 16 ВЕРЕСНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Битва зброї». Вестерн.
- 13.30 «Ринг 2033 року. Центуріони, що б'ються». Фантастика.
- 15.30 «Мій науковий експеримент». Фантастика.
- 17.30 «Триматися до останнього». Бойовик.
- 19.30 «Голка». Детектив.
- 21.30 «Пляжна лихоманка». Комедія.

ВІВТОРОК, 17 ВЕРЕСНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Малюк — карате Ш». Бойовик.
- 13.30 «Космічна катастрофа». Фантастика.
- 15.30 «Зубастики». Жахи.
- 17.30 «Смертельна красуня». Бойовик.
- 19.30 «Продажні». Комедія.
- 21.30 «Скорохід». Детектив.

СЕРЕДА, 18 ВЕРЕСНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Ніндзя на ногах смерті». Бойовик.
- 13.30 «Дельта-3». Фантастика.
- 15.30 «Законна здобич». Бойовик.
- 17.30 «Спеціалісти». Детектив.
- 19.30 «Викладач танцює з усім класом». Комедія.
- 21.30 «Смерть на пляжі». Детектив.

ЧЕТВЕР, 19 ВЕРЕСНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Ніндзя-8». Бойовик.
- 13.30 «Загін фантастичного призначення». Фантастика.
- 15.30 «Острів лікаря Моро». Жахи.
- 17.30 «Акт помсти». Детектив.
- 19.30 «Поліцейський на прокат». Комедія.
- 21.30 «П'яний світанок». Детектив.

П'ЯТНИЦА, 20 ВЕРЕСНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Супермен-4». Фантастика.
- 13.30 «Кактус — Джек». Вестерн.
- 15.30 «Директор». Комедія.
- 17.30 «Флейта, що мовчить». Пригоди.
- 19.30 «Хто підставив кролика Роджера». Комедія.
- 21.30 «Мадам з Беверлі Хіллз». Мелодрама.

СУБОТА, 21 ВЕРЕСНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Кривавий спорт». Бойовик.
- 13.30 «Гуманойд — захисник». Фантастика.
- 15.30 «Пожежники». Комедія.
- 17.30 «Повалені вовки». Бойовик.
- 19.30 «Джинсовий поліцейський». Бойовик.
- 21.30 «Моя мачуха — інопланетянка». Фантастика.

НЕДІЛЯ, 22 ВЕРЕСНЯ

- 10.00 Мультфільми.
- 11.30 «Помста боксера». Бойовик.
- 13.30 «Арена». Фантастика.
- 15.30 «Зоряний кристал». Жахи.
- 17.30 «Находить без батарей». Фантастика.
- 19.30 «Рота Беверлі Хіллз». Фантастика.
- 21.30 «Демони 2». Жахи.

ПОВІСТЬ

(Продовження. Поч. у №№ 28—35).

— Ага, якщо міліція не зупинить... То що будемо робити? Зваж, у мене сьогодні ще одна зустріч. У ресторані.

— В якому?

— На околиці знаходиться. Зветься «Пролісок». Слухай, давай на пляж скочимо.

— Так уже пізно.

— А нам якраз цього і треба.

На пляжі й справді майже нікого не було. Лише поодинокі парочки шукали не компанії, а самотності для двох.

— Я, Гриню, почав дещо тикничити.

— Та й у мене голова — не гарбуз. Що думаєш робити?

— Думаю відкривати карти. І сьогодні.

— Фото?

— Так.

— А як зірветься?

— Не повинно, хоча все може бути.

— А зустріч в ресторані?

— Ще є час... Пішли. Треба зустрітись з Світланою.

— Ми ж незнайомі.

— А Рая? З нею я якраз і знайомий.

... Світлана виявилася доволі компанійською дівчиною. Григорій здался дивився, як Рая з Світланою підійшли до Едуарда, про щось почали розмову. Повільно пройшлися до бесідки, в якій нікого не було, посідали. Григорій підійшов теж, але всередину не заходив.

— А ви, Світлано, — розводився Едуард, владарюєте над роками, а не вони над вами.

— Це розуміти як комплімент?

Голос у неї був низький, приємний.

— Як факт, — відповів Можній.

— Факти без підтвердження не бувають, — заперечила Світлана.

— Згоден, — посміхнувся Можній. — У мене й підтвердження є.

— Ну?

— Будь ласка, — і Можній подав їй фото. Світлана взяла в руки, глянула. Жодна речка на її обличчі не змінилася.

— Пхі! Це — Соці. Залицявся до мене... Я його в гробу бачила!

— І давно це було?

— Давно, років зо два тому.

— Більше не стрічались?

— Союз великий, шляхів багато, а ми — пилинки.

— Так ти ж філософ, — подала голос Рая, яка не збагнула, про що йдеться.

— Дійсно більше не бачились? — ще раз запитав Можній.

— Власне, що вам від мене треба? — намурила брови Світлана.

— Мені здається, що я цю людину знаю. от і захотів вас запитати.

— Кому здається, той хреститься, — відричала Світлана. — Ходімо, Раю, звідси. Пробачте, нам ніколи.

Едуард почекав, коли вони відійдуть пода-лі, вийшов з бесідки.

Підійшов Григорій.

(Далі буде)

КІНОРЕПЕРТУАР

КІНОТЕАТР «КОМСОМОЛЕЦЬ»

З 16 по 22 вересня демонструватиметься художній фільм білоруських кінематографістів «Стерв'ятники на дорогах». Початок сеансів: 11.20, 13.40, 16.00, 18.20, 20.50.

КІНОТЕАТР ІМЕНІ ДЗЕРЖИНСЬКОГО

Американський фантастичний фільм, який із задоволенням подивляться і дорослі, і діти «Мій друг Мен І», демонструватиметься у зеленому залі з 15 вересня на сеансах: 10.20, 12.20, 14.20, 16.20, 18.20, 20.20. А в цей час червоний зал чекатиме шанувальників французького актора Луї де Фюнеса. Відбудеться показ франко-італійського художнього фільму «Фантомас розбушувався». Сеанси: 10.10, 12.10, 14.10, 16.10, 18.10, 20.10.

КІНОТЕАТР «ЯТРАНЬ»

У великому залі з 16 по 22 вересня на сеансах: 10.30, 12.30, 14.30, 16.30, 18.30, 20.30 демонструватиметься художній фільм американського виробництва «Перевертень». У малому залі глядачі матимуть змогу трохи відпочити від американщини і подивитися польську кінокомедію для дорослих «Ах, Кароль!» («Коханки Кароля»). Початок сеансів: 10.20, 12.20, 14.20, 16.20, 18.20, 20.20.

Засновники — Кіровоградський обком ЛКСМУ (МДС) і трудовий колектив редакції.
Наш р/р № 002700202 у дирекції Укрсоцбанку м. Кіровограда, МФО 323293.

НАША АДРЕСА:
316050, МПС,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

Телефони: редактора — 22-54-26; відповідального секретаря — 22-27-65; секторів: економіки та екології — 22-04-84; культури і моралі — 22-29-92; комсомольського життя та політики — 22-04-84; учнівської та студентської молоді — 22-59-82; соціальних проблем — 24-66-79; робітничої молоді і спорту — 24-64-21; фотолaboratorії — 24-94-94; коректорської — 23-61-83; оголошень — 22-59-82; бухгалтерії — 22-47-22.

Обласна друкарня, м. Кіровоград, вул. Гліни, 2.

Газета виходить щосуботи.

Зам. № 625.

Індекс 61103. Тираж 16 500.

Редактор

М. ШВОРАК